

Skytterttinget 2015

**Norges Skytterstyre holdt ordinært Skyttertting
på Dombås Hotell lørdag 1. august 2015
kl. 08:30.**

Norges Skytterstyre:

Olav K. Vaaje, president

Heidi Skaug, visepresident

Henning Ivarrud, styremedlem

Oddbjørn Meland, styremedlem

Jens Sverre Knutsen, styremedlem

Jan Åge Gjerstad, styremedlem

Kjell Strand Hovland, styremedlem, leder DFSU

Tor Rune Raabye, styremedlem, GIHV

Administrasjonen:

Jarle Tvinnereim, generalsekretær

Tor Isak Laugen, økonomisjef, sekretær for Skytterttinget

Møteledere:

Jarle Gården

Eigil Høgmo

Skyttersamlagenes representanter:

1. Agder:	Steinar Paulsen
2. Akershus:	Nina Granlund
2. Aust-Agder:	Anders Metveit
4. Aust-Finnmark:	John Terje Frantzen
7. Drammen:	Ole Christian Gruer
8. Follo:	Ivar L1seter
9. Fosen:	Ketil Sunde
10. Gauldal:	Trond Jære
11. Telemark:	Hans Sundsvalen
12. Gudbrandsdal:	Arne Fossmo
13. Hallingdal:	Bjørn Lieng
14. Hardanger og Voss:	Kjetil A. Rødland
15. Hedmark:	Hilde Lunden Lang-Ree
16. Hitra og Frøya:	Roger Einvik
17. Hordaland:	Steinar Sørensen
18. Inntrøndelag:	Frank Bilstad
19. Lofoten:	Rino Leirvoll
20. Namdal:	Roger Larsen
21. Nordfjord:	Leiv Reksten
22. Nordmør:	Ola Krogstad
23. Nord-Østerdal:	Stein Narjord
24. Numedal:	Kim-Andre Aannestad Lund
25. Ofoten:	Svein Inge Nordkild
26. Opland:	Tor K. Munkelien
27. Oslo:	Helge Lillekvelland
28. Rana:	Jørn Sandstedt
29. Ringerike:	Morten Eken
30. Rogaland:	Aril Strand
31. Romsdal:	Johnny Gammelsæter Vågen
32. Salten:	Bjørn Skoglund
33. Sogn Indre:	Bengt Næss
34. Sogn Ytre:	Hall Midthun
36. Solør:	Per Kristian Lønhøiden
37. Sunnfjord:	Torleif Skudalsnes
38. Sunnhordland:	Ole Bennæs
39. Sunnmør:	Rolf Arne Ljøen
40. Søre Sunnmøre:	Line Homberset
41. Troms:	Eva Rubbås-Risvik
42. Uttrøndelag:	Ivar Otto Husby
43. Valdres:	Ole Bergene
44. Vefsn:	Svein Gunnar Jakobsen
45. Vest-Agder:	Audun Rossevatn
46. Vesterålen:	Torben Knudsen
47. Vest-Finnmark:	Arnulf Losvar
48. Vestfold:	Tom Knudsen
49. Vest-Telemark:	Per Tveiten
50. Østerdal:	Odd Køhl
51. Østfold:	Oddvar Andersen

Saksliste

1. Skyttertingets konstituering
2. Norges Skytterstyres årsmelding 2014
3. Årsregnskap for 2014 med årsberetning
4. Forslag om endring i Skytterboka kapittel 1
5. Søknad om tildeling av LS 2019
6. Kaliber 5,56/.223 Remington – vurdering av godkjenning i DFS
7. Forslag om å skille repetervåpen og AG3 ved Stangfinalen på LS
8. Forslag om å oppheve nedre aldersgrense i klasse Rekrutt
9. Forslag om endring av Den norske skyttermedaljen
10. Forslag om å innføre offisielle Landsdelskretsstevner på 15 m
11. Rullering av økonomisk prognose i Langtidsplan 2012-2016
12. Satser for godtgjørelser til sentralt tillitsvalgte
13. Orientering om status for behandling av Solli-utvalgets rapport
14. Valg

Sak 1: Skyttertingets konstituering

Presidenten i Norges Skytterstyre, Olav K. Vaaje ønsket velkommen til det 117. ordinære Skytterting. Presidenten ba på vegne av DFS om Skyttertingets tillatelse til å sende hilsningstelegram til organisasjonens høye beskytter Kong Harald V. Forsamlingen sang deretter Kongesangen. Skyttertinget mintes deretter de av skytternene som var gått bort etter forrige Skytterting.

Presidenten overlot så ordet til Skyttertingets dirigenter. Skyttertingets sekretær foretok opprop. Ved oppropet var 8 styremedlemmer og 48 skyttertingsrepresentanter til stede. Møtelederne erklærte derved Skyttertinget 2015 som satt.

Innkallingen og sakslisten ble enstemmig godkjent.

Ivar Liseter, Follo og Ketil Sunde, Fosen ble valgt til tellekorps. Bjørn Skoglund, Salten og Bengt Næss, Sogn Indre ble valgt til å underskrive protokollen.

Presidenten holdt deretter sin tale til Skyttertinget.

Følgende hilste disse til Skyttertinget:

- Børge Wilhelmsen, leder for hovedkomiteen LS 2015
- Jan Tore Berg-Knutsen fra Norges Skytterforbund
- Jon Rogstad fra Støtt våre Soldater
- Jan Molberg fra Norsk Reserveoffisers Forbund
- Monica Mattson fra Folk og Forsvar

Etter lunsjpausen ønsket leder for hovedkomiteen LS 2016, Vidkun Haugli, velkommen til neste års landsskytterstevne i Målselv.

Sak 2: Norges Skytterstyres årsmelding for 2014

Årboka for 2014 med Norges Skytterstyres årsmelding var på forhånd sendt ut elektronisk til skyttertingsrepresentantene.

Norges Skytterstyre innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Årsmelding for 2014 godkjennes.
Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Norges Skytterstyres innstilling enstemmig vedtatt.

Sak 3: Årsregnskap for 2014 med årsberetning

Norges Skytterstyre innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Årsberetning og årsregnskap for 2014 godkjennes.
Enstemmig vedtatt.
Jan Åge Gjerstad redegjorde.

Vedtak:

Norges Skytterstyres innstilling enstemmig vedtatt.

Sak 4: Forslag om endring i Skytterboka kapittel 1

I forbindelse med årsrapportering er det ønskelig at samlagenes frist for å sende inn årsrapport endres til 15. desember istedenfor 10. januar. Skytterkontoret kan da starte med purring av årsrapporter før årsskiftet. I år gikk det relativt lang tid før vi fikk inn alle årsrapportene. Skytterkontoret har relativt knappe tidsfrister for rapportering både til Forsvarsdepartementet og LNU (Frifond). Administrasjonen er avhengige av mest mulig korrekte data til rapporteringen. Det medfører at det går tid før vi får iverksett tiltak iht. til punkt 1.880 i Skytterboka (manglende årsrapport fra skytterlag).

Administrasjonen foreslår med bakgrunn i ovenstående følgende endringer i Skytterbokas bestemmelser:

Kapittel 1, punkt 1.400 Standardlov for skyttersamlag

Gjeldende § 4-7, pkt. a)

Skyttersamlaget skal rapportere til Skytterkontoret, og plikter til fastsatt tid å sende:

- a) Årsmelding, med fortegnelse over skytterlagene og antallet skyttere i samlaget innen 10. januar i året etter rapporteringsåret.

Teksten i § 4-7 a) foreslås endret til:

- a) **Årsrapport**, med fortegnelse over skytterlagene og antallet skyttere i samlaget innen **15. desember** i rapporteringsåret.

Administrasjonen anbefaler Norges Skytterstyre å fremme følgende forslag til vedtak for Skyttertinget 2015:

Regelverket i Skytterbokas endres til nedenstående innhold (innholdsmessige endringer er uthevet). Endringene gjøres gjeldende med umiddelbar virkning.

1.400 Standardlov for skyttersamlag

§ 4-7, pkt. a)

- a) **Årsrapport**, med fortegnelse over skytterlagene og antallet skyttere i samlaget innen **15. desember** i rapporteringsåret.

Norges Skytterstyre innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Administrasjonens forslag vedtas.

Enstemmig vedtatt.

Henning Ivarrud redegjorde.

Vedtak:

Norges Skytterstyres innstilling enstemmig vedtatt.

Sak 5: Søknad om tildeling av LS 2019

Skyttertinget 2012 vedtok turnus for Landsskytterstevnet (LS) med tildeling til Sørlandet landsdel i 2019. Det foreligger en søknad om tildeling til Evjemoen fra skytterlagene Evje og Hornnes, Greipstad, Imenes og Vennesla. Alle søkerlagene har fattet enstemmige årsmøtevedtak om å søke Landsskytterstevnet 2019.

Administrasjonens drøfting

Denne drøfting gjøres kortfattet med bakgrunn i at det kun er en søker. Videre fordi Evje og Evjemoen flere ganger tidligere har vært vertskap og arrangør av vellykkede Landsskytterstevner. Skytterlagene som står bak søknaden har erfaring fra tidligere for å arrangere LS eller andre store DFS stevner. De praktiske planer for gjennomføringen vil ikke bli beskrevet i denne utredning da dette er listet i søknaden. Representant for Skytterkontoret har gjennomført møter med arrangøren der Håndbok for LS er gjennomgått med de krav og føringer som stilles til LS-arrangører.

Søkeren har gitt følgende opplysninger i sin søknad. For punkter med uthevet skrift, er det stilt krav i Håndbok for Landsskytterstevnet om at punktene skal beskrives i søknad.

Innhold i søknad

Søkerlag

Årsmøtevedtak

Arrangert LS tidligere

Samlagets uttalelse

Kommunens uttalelse

Fylkeskommunenes uttalelse

Uttalelser fra næringslivet

Uttalelse fra Forsvaret

Uttalelse fra Politiet

Sentrale lokale samarbeidsorganisasjoner

Hovedarena

Bane 100/200m

Grovfelt

Innhold i søknad

Finfelt

Stang og Felthurtig

Finale Stang og Felthurtig

Infrastruktur

Kommunikasjon til arena

IKT, data, nettverk strøm

(DFS har her stilt konkrete krav)

Trafikk og parkering

Skyttercamp

Aktuelle hoteller og innomhus innkvartering

Fritidstilbud

Skyttertinget

Organisasjonskart

Budsjett

Ønsket tidspunkt

Søkerens beskrivelse

Evje og Hornnes, Greipstad, Imenes, Vennesla.

Ok i alle søkerlagene.

Tre ganger, siste gang i 2009.

Ingen uttalelse.

Evje og Hornes kommunestyre stiller seg positiv til søknaden.

Aust-Agder fylkeskommune signaliserer vilje til å gi økonomisk støtte.

Vest-Agder fylkeskommune signaliserer vilje til å gi økonomisk støtte.

Ingen uttalelse.

Ingen uttalelse.

Ingen uttalelse.

Ikke beskrevet.

Evjemoen skytebane.

100m banen har 25 skiver.

200m banen har 50 skiver.

Med utgangspunkt fra, og i tilknytning til hovedarena.

Søkerens beskrivelse

Med utgangspunkt fra skyttercampen i Evjemoen leir.

I tilknytning til hovedarena.

Ikke beskrevet.

Buss mellom arena, skyttercamp, og Evje sentrum

Buss mellom skyttercamp og arena. Parkering for privatbiler ved hovedarena.

Ikke beskrevet, bedt om å få utfylt vedlegg.

Parkering i tilknytning til hovedarena. Kapasitet ikke opplyst.

Etableres i Evjemoen leir, ca. 1 km fra arena.

Revsnes hotell, arbeider med å få avtale om bruk av kaserne, privat innkvartering. Info www.visitevje.no

I Evje hovedsakelig knyttet til friluftsliv.

Kristiansand (1 times kjøring) har et allsidig tilbud.

Revsnes hotel. Kommunen inviterer til Tingmiddag i

samarbeid med LS arrangøren

Vedlagt søknad

Ikke opplyst, skal utarbeides.

1.-9. august

Stevnekontor

Etableres og bemannes iht. erfaringer fra se siste års arrangører.

Andre forhold

Søkeren har gitt denne beskrivelse i sin søknad: Vi vil benytte mye av de samme fasiliteter og områder som ved LS 2009. Det vil samtidig bli lagt stor vekt på at stevnet i 2019 skal bli et nytt og enda bedre stevne. Tilreisende skal kunne nikke gjenkjennende ved ankomst, og de skal ved avreise ha erfart forandring og fornyelse.

Evjemoen har en kompakt arena, der alle øvelsene tar utgangspunkt fra hovedarenaen eller skyttercampen. Arenaområdet vel kjent i Skytter-Norge, med kort avstand til Evje sentrum og skyttercampen på Evjemoen. Arrangøren er klar over at det må foretas en oppgradering av feltløypene for å tilfredsstille krav til elektronikk på felt, og vil gjennomføre dette.

Det anses ikke å være tekniske utfordringer mht. gjennomføring av skytedisiplinene, men det er ikke endelig avklart om skytebaneanlegget kan benyttes i 2019. I utgangspunktet går leieavtalen som Evje og Hornnes har med Forsvarsbygg ut i 2017. DFS representerer Evje og Hornnes i denne saken, og har avholdt møte med Forsvarsbygg i fjor høst. Forsvarsbygg er positiv til forlengelse av avtalen, men avventer tilbakemelding fra Forsvarsstaben om behov for bruk av skytebanen videre. Dette også av hensyn til mulig ombygging av anlegget. Forsvarsbygg har per nå gitt tilbakemelding om at Forsvarsstaben muntlig har bekreftet at LS kan søkes lagt til Evje. DFS håper å få en skriftlig bekreftelse fra Forsvarsbygg om at areal og baneanlegg stilles til disposisjon før Skyttertinget.

Et minus med Evje er begrensingene på forlegningskapasitet i området utenom skyttercampen. Det er begrenset tilgang på hotellkapasitet i nærområdet, noe som gjør at Kristiansand kan bli et alternativ for de som ønsker hotellrom.

Kravene om økt tilrettelegging og større profesjonalitet til LS arrangører øker nærmest fra år til år, noe som stiller stadig større krav til de sentrale frivillige i arrangementskomiteen. Når fire skytterlag nå går sammen om arrangementet skulle det ligge godt til rette for å kunne skaffe både personer til sentrale verv og frivillige til arrangementet.

Administrasjonen anbefaler Norges Skytterstyre å fremme følgende forslag til vedtak for Skyttertinget 2015:

Skytterlagene Evje og Hornnes, Greipstad, Imenes og Vennesla tildeles Landsskytterstevnet 2019 på Evjemoen.

Arrangøren må forholde seg til forutsetninger for arrangementet som framkommer i arrangøravtalen og tildelingsnotat fra Norges Skytterstyre, og avtale mellom Forsvaret og DFS vedrørende støtte til LS for perioden 2011 – 2020.

Norges Skytterstyre innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Administrasjonens forslag vedtas.

Enstemmig vedtatt.

Jens Sverre Knutsen redegjorde.

Vedtak:

Norges Skytterstyres innstilling enstemmig vedtatt.

Sak 6: Kaliber 5,56/.223 Remington – vurdering av godkjenning i DFS

Saken om å tillate kaliber 5,56 / .223 Remington på generell basis i DFS har vært tema gjennom mange år. Saken var i sin tid initiert av Skytterkontoret som følge av at Forsvaret tok i bruk kaliber 5,56.

Forsvaret har selv gitt klar tilbakemelding om at det er besluttede organ i DFS som på fritt og selvstendig grunnlag avgjør hvilke kaliber som skal nyttes i organisasjonen.

Forsvarsdepartementet (FD) har gitt tilbakemelding om at valg av kaliber ikke har vært tema i vurderingen av tilskudd til DFS. DFS har i dag egen klasse for HK 416 med kal. 5,56, der militært rulleført personell kan delta.

Forsvaret har i Solli-utvalgets rapport uttrykt at profesjonaliseringen av Forsvaret ikke har endret viktigheten av bidragene til rekruttering, grunnopplæring i skyteferdigheter og sikkerhet som historisk har vært DFS sitt viktigste bidrag til Forsvaret.

Denne drøfting og anbefaling av kalibervalg er gjort med bakgrunn i Forsvarets og FD sin tilbakemelding, samt Solli-utvalgets rapport om DFS relevans for Forsvaret, og hva DFS som organisasjon synes å være best tjent med i framtiden. Utgangspunktet for denne saksutredningen er således annerledes enn tidligere utredninger, som har lagt til grunn at DFS er «forpliktet» til å ta i bruk kaliber som benyttes i Forsvaret.

Kaliber .223 versus kaliber 5,56

Når man senere i saken benytter kaliber .223 som benevnelse skyldes dette at det ene kaliberet er sivilt og benevnes .223 Remington (Rem), mens det andre kaliberet er i henhold til en standard for NATO kammer i kaliber 5,56x45 mm.

Forskjellen er at et 5,56x45 NATO kammer har en slakkere kuleskråning enn .223 Rem kammer. Det muliggjør en lengre patron for 5,56, med en tyngre kule i høyere hastighet. Identisk ammunisjon gir således lavere trykk i NATO kammer (5,56) enn i et .223 Rem kammer. Det er helt greit å benytte kaliber .223 Rem ammunisjon i NATO kammer (5,56), mens de fleste ammunisjonstyper laget for NATO kammer (5,56) ikke kan benyttes i .223 Rem kammer pga. at det gir for høyt kammertrykk.

All testing i DFS er gjort med .223 kammer i Sauer 200 STR. Hvis kaliber 5,56 skal benyttes forutsetter dette at SIG Sauer kan levere Sauer 200 STR med 5,56x45 NATO kammer.

SIG Sauer har gitt foreløpig tilbakemelding om at en eventuell leveranse av NATO-kammer (5,56) må avklares med tyske myndigheter. Det er således usikkert om en slik tillatelse vil bli gitt. Å eventuelt tillate kaliber 5,56, uten å ha sikkerhet om at NATO-kammer (5,56) kan leveres, vil være u hensiktsmessig for DFS. Vi håper å få dette avklart til Skyttertinget.

Teknisk funksjonalitet

Teknisk funksjonalitet i kaliber .223 vil være som for de kaliber som allerede benyttes i Sauer 200 STR. Testene viser at presisjonen for de beste .223-patronene under ideelle skyteforhold er meget god. Ballistikken viser at kaliber .223 Remington er betydelig svakere i vind enn kaliber 6,5 mm. Dette gjelder allerede på 200 m, og forsterkes med økt avstand.

Hjemmelading

Kaliberet synes å være mer utfordrende å hjemmelade enn kaliber 6,5 ettersom hylsevolumet er lite og gir noen begrensninger. Testvåpnene til DFS har vist best presisjon med tyngre kuler i 77 – 80 grain med patronlengde utover CIP-kravet (gjeldende standard).

Økonomisk

Økonomisk er det lite å hente på å tillate kaliber .223. Ammunisjon med gode .223-egenskaper ligger i prisklasse rundt kaliber 6,5, og vi mener at med dagens skyteprogram og avstander vil det være behov for våpen også i kaliber 6,5. Hjemmelading er rimeligere som følge av at det er brukt mindre krutt i .223-patroner.

Aktivitetsutvikling

Den skytterpolitiske vurderingen er først og fremst knyttet til hva man tror om aktivitetsutvikling, og betydning for skyteprogrammene og feltskytingen. Dersom man velger å tillate kaliber .223 vil det på sikt medføre krav om endringer av spesielt opplegg for feltskyting. Ut fra en samlet vurdering er risikoen for negativ aktivitetsutvikling større enn forhåpninger om økt aktivitet i framtiden.

DFSU anbefaler å ikke tillate kaliber 5,56 / .223 Remington på generell basis i DFS. Utvalget legger til grunn at det i dag er en positiv aktivitetsutvikling i rekrutteringsklassene. DFSU mener at innføring av kaliber .223 medfører for stor risiko i forhold til videre aktivitetsutvikling. DFSU vektlegger også at for mange valgmuligheter gjør skyttersporten mer komplisert for foresatte, skyttere og tillitsvalgte. Likhetsankegangen i DFS tilsier at det skal være enkelt å drive med skyttersporten.

Konklusjon

Konklusjonen legger til grunn hva administrasjonen mener er best for DFS formål og virksomhet, med bakgrunn i gjeldende regler og skyteprogram. Administrasjonen mener at DFS er godt tjent med de kalibrene som er tillatt og brukt i organisasjonen i dag. Vi har kaliber som passer godt til vårt formål og skyteprogram. Dette gjelder også opplæring i praktiske skyteferdigheter både innendørs og utendørs. Samtidig har vi allerede lagt til rette for at det kan skytes med kaliber 5,56 for Forsvarets personell med HK 416. Aktivitetsutviklingen viser en positiv trend, og et nytt kaliber kan få uønsket effekt.

Administrasjonen anbefaler med bakgrunn i en samlet vurdering at kaliber 5,56/.223 Remington ikke godkjennes som tillatt kaliber i Sauer 200 STR.

Kort historisk oppsummering av saken så langt

Kaliber 5,56/.223 Remington har formelt vært tema i DFS siden saken for første gang var på Skyttertinget i 2008 som orienteringssak.

- Skyttertinget 2008, sak 20: Informasjon om kaliber 5,56. *Generalsekretæren orienterte Skyttertinget om status for det arbeid som er gjort, og redegjorde for de muligheter og utfordringer som knyttes til en eventuell innføring av kaliber 5,56. Deretter inviterte Skytterstyret til en generell debatt om kaliber 5,56.*
- Skyttertinget 2009: Sak om innføring av kaliber 5,56 ble fremmet for Skyttertinget i sak 7/2009. Administrasjonen anbefalte at kaliber 5,56 godkjennes som tillatt kaliber i DFS. Norges Skytterstyre innstilte på at saken utsettes og samlagenes ombudsmøter senest i 2010 gis anledning til å uttale seg. Norges Skytterstyres innstilling ble vedtatt med 51 stemmer mot 4 stemmer for administrasjonens innstilling.
- Landslagsskytterne uttalte seg i brev dat. 17/9-2010, og konkluderte med at de ikke ønsker kaliber 5,56 i DFS.

- Samlagene uttalte seg til høringsnotat utarbeidd av Norges Skytterstyre. 28 av samlagene svarte på høringen, og kort oppsummert var 13 av disse negative til godkjenning, 9 positive og 6 ønsket mer testing/konsekvensanalyse.
- Skyttertinget 2011: Sak om innføring av kaliber 5,56 ble fremmet for Skyttertinget i sak 6/2011. Administrasjonen anbefalte at kal. 5,56 godkjennes som tillatt kaliber i DFS. Norges Skytterstyre innstilte med *bakgrunn i høringene at Rådgivende utvalg pålegges å utarbeide en konsekvensanalyse som omfatter alle sider ved å tillate kaliber 5,56 på generell basis i DFS*. Norges Skytterstyres innstilling ble vedtatt med 33 stemmer mot 23 stemmer for administrasjonens innstilling.

Rådgivende utvalg la fram sin utredning om kaliber 5,56 saka på styremøte 11. mars 2013. Rapporten ble lagt ut på www.dfs.no. Utvalget konkluderte med å anbefale å tillate kaliber 5,56 på generell basis i DFS. Styret ved president Olav K. Vaaje sa etter framleggelsen av Rådgivende utvalgs rapport i mars 2013 følgende:

«Rådgivende utvalg har utvilsomt nedlagt et stort arbeid gjennom sine drøftinger. Skytterstyret vil likevel måtte bruke tiden fram til Skyttertinget 2014 med å gjennomgå utvalgets vurderinger og konklusjoner, samt at det også er andre faktorer som må drøftes før en slik beslutning kan tas, sier president Olav K. Vaaje.

- I løpet av 2013 skal et utvalg nedsatt av Forsvarsdepartementet se nærmere på DFS sin rolle og tilknytning til Forsvaret og samfunnet for øvrig. Resultatet av dette arbeidet kan også påvirke vårt syn på 5,56-saken, utdyper Vaaje.

- En eventuell generell innføring av kaliber 5,56 for alle klasser i DFS er utvilsomt en sak med store konsekvenser for både DFS som organisasjon og for skytterne. Det er således viktig å ha stor respekt for alle synspunkter. Hvis vi gjør vedtak om å innføre 5,56 for alle i DFS, er det ikke mulig å reversere avgjørelsen. Bare det i seg selv tilsier at vi her må be om forståelse for at Skytterstyret må ha tid til å gjøre grundige vurderinger før saken kommer til avklaring på Skyttertinget i 2014, avslutter Vaaje.»

Forsvaret kom i etterkant av RUs innstilling med følgende uttale:

”Forsvarsledelsen er kjent med at det i Rådgivende utvalgs konsekvensanalyse og saksfremstillingen til Skyttertinget 2011 om generell innføring av kaliber 5,56 i DFS gis uttrykk for sterke føringer fra Forsvarets side. Forsvaret vil derfor presisere at det er besluttsende organ i DFS som på fritt og selvstendig grunnlag avgjør hvilke kaliber som skal nyttes i organisasjonen. DFS sitt suverene valg av kaliber i fremtiden vil ikke ha betydning for det gode samarbeidet mellom DFS og Forsvaret.”

Forsvarsdepartementet kom i april 2013 med en offisiell uttalelse til DFS angående deres syn på en eventuell generell innføring av kaliber 5,56 i DFS:

«FD bekrefter at valg av kaliber ikke har vært tema i vurderingen av tilskudd til DFS. For øvrig viser vi til Forsvarets uttalelse og gir vår tilslutning til denne.»

Skyttertinget vedtok i sak A/2014 enstemmig å utsette sak om kaliber 5,56 til Skyttertinget 2015.

Tekniske forhold kaliber 5,56/.223 Remington

Tekniske forhold er betydelig oppdatert og mer utfyllende enn i tidligere utredninger. Vi starter med tekniske forhold som følge av at faktaopplysninger her danner grunnlag for videre drøftinger

av både skytterpolitiske og økonomiske forhold. Kapitlet inneholder også drøftinger og konklusjon om tekniske forhold.

Kaliberavklaring

Det er innledningsvis i denne saken behov for en avklaring med henhold til kaliber og kammerdimensjoner. Det ene kaliberet er sivilt og benevnes .223 Remington (Rem), mens det andre kaliberet er i henhold til en standard for NATO kammer i kaliber 5,56 mm. Det er her snakk om tilnærmet to identiske kaliber/patroner, men med en vesentlig forskjell i kammerutforming. Forskjellen er at NATO-kammeret har en slakkere kuleskråning, noe som muliggjør en lengre patron med en tyngre kule i høyere hastighet. Identisk ammunisjon gir lavere trykk i et NATO-kammer sammenliknet med et .223 kammer. Det er helt greit å benytte kaliber .223 Rem ammunisjon i NATO kammer, mens de fleste ammunisjonstyper laget for NATO-kammer ikke kan benyttes i .223 Rem kammer på grunn av at dette gir for høyt kammertrykk.

All testing i DFS er gjort med .223 Rem kammer. Sig Sauer har levert .223 kammer til testing med bakgrunn i at dette kammeret blir brukt i sivile repetervåpen (også sivile halv-automatiske våpen).

Krav til standard for kaliber

Det er hovedsakelig to selvstendige organisasjoner som gir føringer for mål og krav til ammunisjon og kammerdimensjoner. I Europa er det CIP, og i USA er det SAAMI. Ammunisjons- og våpenprodusenter forplikter seg til å følge disse instituttene krav slik at det er én standard som benyttes. For kaliber .223 Remington er CIP-kravet en maksimal patronlengde på 57,4 mm.

Pipeslitasje

Løpsslitasje påvirkes av flere forhold. Den generelle erfaring blant skyttere er at løpsdiameter og kruttmengde er hovedfaktorene til variasjoner i løpsslitasje, der slitasjen øker med mindre løpsdiameter og større kruttladninger, og motsatt. Med en mindre løpsdiameter i kaliber .223 Remington samtidig som kruttmengden er lavere sammenliknet med kaliber 6,5 mm, vil dette være faktorer som i uvis grad oppveier hverandre.

I fagmiljø begrunnes løpsslitasje hovedsakelig med utbrenning av kuleskråningen som den viktigste årsaken. Tester gjort med to piper i kaliber .223 Remington viser vel så lang levetid på disse sammenliknet med skytternes generelle erfaringer med dagens 6,5 mm piper. Dette er imidlertid et nyansert faktum ettersom 6,5 mm piper skutt med eksempelvis rekruttpatroner erfaringsmessig tåler langt flere skudd enn for piper skutt med «feltpatroner». De samme forhold vil også gjelde for levetid på kaliber .223 Remington piper. Det er i mengdetestingen av kaliber .223 Remington benyttet et variert utvalg av ammunisjon med kulevekt mellom 55 – 75 grain med en V0 mellom ca. 850 - 950 m/sek.

Riflestigning

Det er i testskytingen benyttet piper med riflestigning 1 – 7" i kaliber .223 Remington. Dette etter anbefaling fra Sig Sauer. Det er i denne sammenheng et kjent forhold at lettere kuler med høyere hastighet krever slakkere riflestigning for optimal presisjon. Ideell riflestigning er minst 1-14 for 52 grains kuler, 1-9 for 69 grains og 1-8 for 77 grains. Det er i denne sammenheng lettere å få presisjon i en pipe med brattere riflestigning i kombinasjon med en lett kule, enn for ei tyngre kule i et løp med slakkere riflestigning.

Puss

Generelle erfaringer med kaliber og behovet for puss viser at mindre kaliber i vesentligere grad enn større kaliber trenger jevnlig puss for å fungere optimalt presisjonsmessig. Det er uansett skytternes valg om de vektlegger puss eller ikke.

Presisjon

Presisjonstester gjort av DFS med Lapua fabrikk 69 grain med V0 920 m/sek, og hjemmeladet 77 grain Sierra viser høy presisjon. Den generelle erfaring fra testene er at hjemmeladet ammunisjon med tyngre kuler (77 – 80 grains) ladet opp mot maksimal praktisk hastighet gir bedre presisjon enn fabrikkpatroner benyttet i testene. Dette er oppnådd gjennom å justere patronlengden for å gi plass til mer krutt for å oppnå ønsket hastighet. Best presisjon er oppnådd med 77 grains Sierra kule med V0 840 m/sek, patronlengde 59,4 mm.

Det er i DFS sin utprøving skutt 5-skudds presisjonstester. Normalt ved testing av ammunisjon/presisjon i dag benyttes 10-skudds serier, noe som gir sikrere indikasjoner. Det er ikke skutt parallelle tester med kaliber 6,5 mm, og slik sett finnes det ikke en absolutt sammenlikning. Det er testet flere krutttyper, kruttvekter, kule typer og kulevekter for å finne optimal hastighet/presisjon. Hjemmeladeren kan skreddersy ammunisjon til sitt våpen/kammer. Derfor kommer trolig hjemmeladet ammunisjon noe bedre ut i testen enn fabrikkammunisjon.

Funksjonalitet

Funksjonsmessig har det i den tekniske utprøvingen av Sauer 200 STR i kaliber .223 Remington vært en utfordring knyttet til magasinløsningen. Dette har Sig Sauer forbedret slik at våpen og ombyggingssett er fra fabrikkens lovet levert med en funksjonell løsning. Teknisk sett anses Sauer 200 STR i kaliber .223 Remington å fungere like godt som med dagens kaliber.

Vindavdrift 4 m/sek 90 grader på kulebanen

Kal.	Kulevekt	Kuletype	Produsent	Hastighet	100m	200m	300m	400m	600m	Beregning/referanse
223	69 grain / 4,5 gram	Scenar L	Lapua	925 m/sek	2cm	9cm	22cm	41cm	103cm	Magne Landrø AS
223	69 grain / 4,5 gram	Sierra MK	Remington	870 m/sek	3cm	13cm	30cm	57cm	147cm	Norma kulebanegenerator
223	69 grain / 4,5 gram	Sierra MK	Hjemmeladet	830 m/sek	3cm	14cm	33cm	62cm	159cm	Jørund Lien
223	77 grain / 5,0 gram	Sierra MK	Norma USA	850 m/sek	2 cm	10 cm	25 cm	46cm	116 cm	Norma AB hjemmeside
223	77 grain / 5,0 gram	Sierra MK	Hjemmeladet	800 m/sek	3cm	11cm	27cm	51cm	126cm	Jørund Lien
223	77 grain / 5,0 gram	Sierra MK	Hjemmeladet	850 m/sek	3cm	11 cm	25cm	47cm	116cm	Jørund Lien *
5,56	60 grain / 4,0 gram	NM 255	Forsv.patron	920 m/sek	3cm	12cm	29cm	46cm		HVSKS **
6,5	100 grain / 6,5 gram	Sierra MK	Nammo	800 m/sek	4cm	15cm	37cm	71cm		DFS kulebanegenerator
6,5	123 grain / 8,0 gram	Sierra MK	Nammo	830 m/sek	2cm	7cm	17cm	32cm	78cm	DFS kulebanegenerator
6,5	144 grain / 9,3 gram	Sierra MK	Nammo	800 m/sek	2cm	7cm	17cm	30cm	74cm	DFS kulebanegenerator
6,5	130 grain / 8.4 gram	Diamond Line	Norma	900 m/sek	1 cm	6cm	14cm	26cm	63cm	DFS kulebanegenerator
6,5	130 grain / 8.4 gram	Golden Target	Norma	830 m/sek	2cm	7cm	16cm	30cm	72cm	DFS kulebanegenerator
6,5	123 grain / 8,0 gram	Scenar	Lapua	920 m/sek	1cm	6cm	14cm	26cm	62cm	Magne Landrø AS
6,5	123 grain / 8,0 gram	Scenar	Lapua	830 m/sek	2cm	7cm	16cm	30cm	72cm	Magne Landrø AS
7,62	150 grain / 9,7 gram	Sierra	Hjemmeladet	850 m/sek	2cm	8cm	19cm	35cm	87cm	DFS kulebanegenerator

Kulefall

Kal.	Kulevekt	Kuletype	Produsent	Hastighet	100m	200m	300m	400m	600m	Beregning/referanse
223	69 grain / 4,5 gram	Scenar L	Lapua	920 m/sek	+7cm	0	-23cm	-68cm	-248cm	Magne Landrø AS
223	69 grain / 4,5 gram	Sierra MK	Remington	870 m/sek	+6cm	0	-28cm	-85cm	-331cm	Norma kulebanegenerator
223	69 grain / 4,5 gram	Sierra MK	Hjemmeladet	830 m/sek	+7cm	0	-32cm	-96cm	-374cm	Jørund Lien
223	77 grain / 5,0 gram	Sierra MK	Norma USA	850 m/sek	+6 cm	0	-27cm	-80cm	-295cm	Norma AB Hjemmeside
223	77 grain / 5,0 gram	Sierra MK	Hjemmeladet	800 m/sek	+7cm	0	-31cm	-92cm	-338cm	Jørund Lien
223	77 grain / 5,0 gram	Sierra MK	Hjemmeladet	850 m/sek	+6cm	0	-27cm	-80cm	-295cm	Jørund Lien *
5,56	60 grain / 4,0 gram	NM 255	Forsv. patron	920 m/sek	+4cm	0	-25cm	-76cm		HVSKS **
6,5	100 grain / 6,5 gram	Sierra MK	Nammo	800 m/sek	+8cm	0	-36cm	-108cm		DFS kulebanegenerator
6,5	123 grain / 8,0 gram	Sierra MK	Nammo	830 m/sek	+7cm	0	-26cm	-74cm	-254cm	DFS kulebanegenerator
6,5	144 grain / 9,3 gram	Sierra MK	Nammo	800 m/sek	+7cm	0	-27cm	-78cm	-265cm	DFS kulebanegenerator

6,5	130 grain / 8,4 gram	Diamond Line	Norma	900 m/sek	+5cm	0	-21cm	-60cm	-205cm	DFS kulebanegenerator
6,5	130 grain / 8,4 gram	Golden Target	Norma	830 m/sek	+6cm	0	-25cm	-72cm	-246cm	DFS kulebanegenerator
6,5	123 grain / 8,0 gram	Scenar	Lapua	920 m/sek	+5cm	0	-20cm	-57cm	-196cm	Magne Landrø AS
6,5	123 grain / 8,0 gram	Scenar	Lapua	830 m/sek	+6cm	0	-25cm	-72cm	-246cm	Magne Landrø AS
7,62	150 grain / 9,7 gram	Sierra	Hjemmeladet	850 m/sek	+6cm	0	-25cm	-73cm	-255cm	DFS kulebanegenerator

* Patron lenger enn krav i CIP.

** Beregningen er basert på skyting i Forsvarets angrepsrifle HK416.

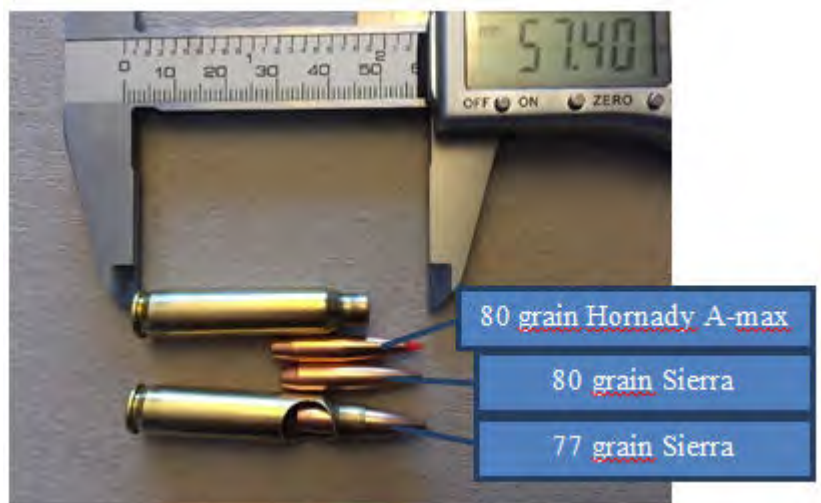
Forsvarets enhetspatron NM 255

Kaliber 5,56 NATO ble introdusert til M16 første gang i 1963. NATO kravspesifikasjon for denne kammerdimensjon avviker fra CIP ved at militære våpen har en slakkere kuleskråning. Dette muliggjør bruk av ammunisjon med en høyere hastighet uten at man overstiger tillatt trykkverdi. Forsvaret benytter miljøammunisjon (NM 255) med stålkjerne, noe som generelt gir høyere kammertrykk enn for tilsvarende prosjektiler med blykjerne. Bruk av Forsvarets enhetspatron NM 255 til sivil bruk i DFS anses imidlertid som lite relevant pga. meget begrenset tilgang, i tillegg til at ammunisjonen har en vesentlig lavere presisjon enn sammenliknbar matchammunisjon. Enda viktigere i denne sammenheng er en test gjort av Norma AB som viser at NM 229 skutt i et .223 kammer gir et gjennomsnittlig trykk på 5400 bar, noe som er langt over trykkgrensen for kaliberet (NM 229 og NM 255 er opplyst å ha samme kulevekt og V0, og derav tilnærmet samme trykk).

Flere amerikanske ammunisjonsleverandører advarer på sine hjemmesider om at en del av deres produkter er tilpasset NATO kammerdimensjon, og at de av den grunn ikke anbefales benyttet i kaliber .223 Remington pga. at patronen gir et for høyt trykk. Dette gjelder også for ammunisjon med forskjellige typer match kuler. Utseendemessig er det ingen vesentlige forskjeller på patroner i .223 Remington og 5,56 mm NATO. Våpenkyndige vil dog normalt kunne se forskjeller i merking av hylsene. Forpakningene vil normalt gi tilstrekkelig med opplysninger om kaliber/hastighet. Trykktester utført av Norma AB med en 77 grains Sierra kule ladet iht. NATO kravspesifikasjon skutt i et kaliber .223 kammer viser et trykk på ca. 5500 bar. Det ble skutt 2 patroner, i begge tilfeller falt hetta ut under skyting. Markedet for denne type ammunisjon i USA er betydelig, ettersom det her foregår en utbredt konkurranseskyting med kaliber 5,56 i våpen av militær karakter.

Hjemmeladning

Kaliber 5,56 x 45mm NATO er opprinnelig utviklet av Forsvaret for militært bruk som et kortholdskaliber beregnet for kulevekter mellom 50- 60 grain. Når kaliberet benyttes til presisjonsskyting kreves andre kvaliteter av kaliberet enn det som det opprinnelig er konstruert for. Det er i denne sammenheng en utfordring for ammunisjonsprodusenter å tilvirke ammunisjon som utnytter kaliberets presisjonsmessige potensial ettersom de er forpliktet til å holde seg til CIP-kravene, noe hjemmeladeren ikke er forpliktet til når det gjelder patronlengde. Det vil derfor for skyttere som ønsker maksimal presisjon være aktuelt å lade sin egen

ammunisjon med tyngre kuler som har bedre ballistiske forutsetninger enn lettere kuler. På sikt vil ammunisjonsleverandører finne fram til og kunne tilby tilsvarende ammunisjon.

Best presisjon i DFS sin testing ble oppnådd med en hjemmeladet patron med 77 grain Sierra kule med V0 840 m/sek, der patronen var 2 mm lenger enn kravet i CIP. Dette for å få plass til nok krutt for å oppnå ønsket hastighet. Eksempelvis var 823 m/sek høyeste målte V0 med 77 grain Sierra kule ladet iht. CIP. Det ble ikke testet opp mot fabrikkammunisjon da tilsvarende patroner ikke var tilgjengelig.

Det er flere utfordringer knyttet til å lade med tyngre kuler og samtidig overholde kravene til patronlengde/friflukt. Det ene er at prosjektilet må settes så dypt inn i patronen at deler av ogivalen (kulas spissavrunding) kommer inne i hylsehalsen, og på den måten gir dårlig kulefeste. Det andre er at når kula settes langt inn i patronen stikker den så dypt at bakre del (Boat-tail) kommer langt innenfor hylseskulder. Forutsatt riktig valg av krutt og kruttmengde er ingen av delene farlig, men det er ikke gunstig.

Lading av riflepatroner må alltid gjøres med sikkerhet for øyet, enten det gjelder selve ladeprosessen, eller sammensetting av patronen mht. valg av krutttype, kruttmengde, kuletyngde og patronlengde. Tillatt kammertrykk iht. CIP for kaliber .223 Remington i Sauer 200 STR er 4300 bar (3800 bar for kaliber 6,5 i Sauer 200STR). Så lenge hjemmeladeren forholder seg til CIP-kravene er det ingen økt risiko knyttet til hjemmelading av kaliber .223 Remington sammenliknet med kaliber 6,5 mm. Hvis man derimot ikke følger de oven nevnte krav, og eksempelvis trekker kula så langt fram at den ligger an mot bommene i løpet, vil det kunne gi økt kammertrykk. Derfor er det iht. Skytterboka pkt. 6.144 et krav om at det skal være minimum 1 mm friflukt for å gi prosjektilet tilstrekkelig startmoment før det entrer bommene i løpet.

Ved lading av kaliber .223 benyttes krutt med raskere brennhastighet enn for kaliber 6,5 mm. For skyttere som også lader til kaliber 6,5 mm ligger det her en mulighet for ombytte av krutt. Etersom hylsevolumet i .223 Remington er for lite til å kunne lade ammunisjon til en ideell kombinasjon av kulevekt og hastighet vil det for hjemmeladere bety at man vil kunne bli fristet til å tøye strikken for hva som er mulig. I dette ligger en risiko, men om lading av kaliber .223 isolert sett er mer risikabelt enn for kaliber 6,5 mm er uvisst. Det at man lader helt opp mot grenseverdiene for kapasiteten på patronen er ikke ideelt, og slik sett kan det synes noe enklere for særlig den uerfarne hjemmeladeren å lade til kaliber 6,5 mm. Skulle noen være uheldig å lade en patron full av krutt, og som samtidig er så lang at prosjektilet trykkes innover i hylsa ved innføring i kammeret vil 0 friflukt der kruttladningen blir komprimert, vil dette gi et kammertrykk godt utover det tillatte. Samtidig skal det trolig noe mer til for å sprengne en Sauer i .223 Remington, enn i kaliber 6,5 mm. Dette fordi arealet på hylsebunnen, og dermed totaltrykket på sluttstykkets støtbunn, er mindre for .223 enn 6,5x55 mm.

Kammervalg

Ved en eventuell innføring har DFS flere mulige kammervalg. Man kan gå for det sivile kaliberet .223, eller det militære kaliberet 5,56 mm NATO. Natokammeret muliggjør lading og skyting med lengre patroner og tyngre kuler uten at man så lett overstiger trykkgrensen. DFS kan også søke om CIP godkjenning av et modifisert .223 kammeralternativ (Scan) med et lengre kuleleie og en eventuelt slakere kuleskråning for å gi plass til lengre patroner. Dette synes relevant for DFS, men forutsetter at godkjenning gis. Det er imidlertid tvilsomt om en slik godkjenning vil bli gitt av CIP. Dette fordi det i så fall vil være en patron som av utseende er helt lik en .223 patron, men som ved en feiltakelse eller av uvitenhet blir skutt i et .223 Rem kammer mest sannsynlig vil gi for høyt trykk.

Velger man å gå for et kammer 5,56 mm NATO, eller et eget .223 Scan kammer, som i større grad muliggjør bruk av tyngre kuler med høyere hastighet blir testene gjort av DFS mindre relevante. Presisjonen er ikke testet tilsvarende, og ikke minst er det grunn til å tro denne type ammunisjon med tyngre kuler i høyere hastigheter vil gi en vesentlig større pipeslitasje, men det vites ikke sikkert før det eventuelt er testet ut. DFS har forespurt Sig Sauer om de kan levere NATO-kammer til Sauer 200 STR, og har i skrivende stund fått som svar at dette må avklares med tyske myndigheter (German Federal Criminal Police Office).

Teknisk – konklusjon

Våpenets tekniske funksjonalitet i kaliber .223 vil være som for de kaliber som allerede benyttes i Sauer 200 STR. Testene viser at presisjonen for de beste .223-patronene under ideelle skyteforhold er meget god. Ballistikken viser at kaliber .223 Remington er betydelig svakere i vind enn kaliber 6,5 mm. Dette gjelder allerede på 200 m, og forsterkes med økt avstand.

Kaliberet synes å være mer utfordrende å hjemmelade enn kaliber 6,5 ettersom hylsevolumet er en begrensning for å lade ammunisjon med best mulig presisjon. Testvåpnene til DFS har vist best presisjon og tyngre kuler i 77 – 80 grain med patronlengde utover CIP-kravet. Av testede fabrikkpatroner gir 69 grain Lapua Scenar best presisjon.

Dersom man velger å tillate .223 på generell basis, bør DFS av sikkerhetsmessige hensyn vurdere om organisasjonen skal tillate bruk av patroner utover CIP-krav, eller om det skal regelfestes at maksimalt tillatte patronlengde skal ligge innenfor CIP-kravet. Dette kan eventuelt kontrolleres med stikkprøver.

Økonomi

Kaliber .223 ammunisjon finnes i mange forskjellige utgaver, og i mange prisklasser. Testene viser gode treffbilder med rimeligere ammunisjon enn 6,5, men det er også testet ammunisjon med bedre ballistiske egenskaper som ligger i samme prisklasse som 6,5.

DFS har mottatt skriftlig informasjon om antatte priser, som er både lavere, ganske lik og høyere enn for dagens 6,5 ammunisjon. Den antatt mest brukte ammunisjonen ligger på om lag samme nivå som kaliber 6,5.

Pris på ammunisjon per 2. mars 2015

Vi har innhentet priser fra følgende leverandører: Nammo, Norma, Landrø (Lapua), Holstad (Hornady) og Schau (Sako og Sellier&Bellot).

DFS har innhentet prisforespørsel basert på volum 250.000 og 500.000. I pristabellene er brukt volum 500.000 der leverandørene har oppgitt flere priser. Enkelte av leverandørene har gitt tilbakemelding om at det er vanskelig å oppgi eksakte priser pga. utviklings-kostnader og usikkert volum. Leverandører som Holstad, Schau og Landrø har .223 i sitt sortiment i dag, og disse har gitt en relativt sikker pris.

Norma har en patron som selges i USA. Nammo Raufoss leverer ikke .223 Rem i dag, men de leverer 5,56 miljøammunisjon til Forsvaret.

Vi mener å ha et godt sammenligningsgrunnlag for prising av relevant ammunisjon for kaliber .223. I prissammenstillingene er lagt til grunn samme kulevekter som i tidligere utredninger, dvs. i området fra 68-77 grains. Det er et stort utvalg ammunisjon tilgjengelig på markedet, spesielt for kulevekter mellom 50-60 grains. Noe av ammunisjonen som er testet har gitt dårlig presisjon, spesielt lette kulevekter. Men det er selvsagt rimelig ammunisjon som ikke er testet.

For amerikanske leverandører er prisene på kaliber .223 ammunisjon vesentlig dyrere enn ved tidligere sammenligninger pga. dollarkursen. I pristabellene har vi lagt til grunnlagt til grunn anerkjente kuler som Scenar, Sierra og Hornady. Det er som nevnt et stort utvalg av ammunisjon med lettere kuler, men disse får vesentlig større vindavdrift og er heller ikke ideelle for valgt riflestigning.

Utdrag prisoversikt fra de produsenter som i dag har ferdig ammunisjon og som har gitt et tilbud basert på antydnet utsalgspris (komplett oversikt i vedlegg B):

Produsent	Test	Kule	Hastighet V0 m/s	Utsalgs- pris kr.	Kommentar fra leverandør
Patroner:					
Hornady	X	75 grain hullspiss	850	8,48	
Lapua	X	69 grain Scenar	850/925	8,55	If needed we can make the "own" tuned cartridge for DFS shooting.
Lapua		69 grain Scenar L	830/925	8,95	Samme kommentar (Lapua kan produsere patron etter DFS spesifikasjon)
Nammo		69/77 grain Sierra	?	8,00	Dette er et prisestimat og kan ikke garanteres som endelig pris!!
Norma		77 grain Sierra	850	8,50	Produseres i Tyskland, selges i USA
SAKO		69 grain Sierra	875	6,00	(inntil 500 000 enheter)
Sellier & Bellot	X	69 grain Sierra	920	5,60	(inntil 500 000 enheter)
Kuler:					
Hornady		75 grain hullspiss		1,75	Boks 500 stk.
Lapua		69 grain Scenar		2,25	
Lapua		69/77 grain ScenarL		2,55	
Sierra		69/77 grain MK		2,16	Fra Norma, 2,30 fra Nammo

Pris kaliber 6,5 ammunisjon

Produsent	Kule	Hastighet V0 m/s	Utsalgs- pris kr.	Kommentar
Patroner:				
Lapua	100 grain ScenarL	800	7,50	Rekrutt
Lapua	120 grain ScenarL	920	9,06	
Lapua	123 grain Scenar	830/920	8,55	
Nammo	100 grain Sierra	800	7,12	Rekrutt
Nammo	123 grain Sierra	830	7,88	
Norma	100 grain Sierra	810	6,62	Rekrutt
Norma	134 grain DL bane	830	7,88	
Norma	150 grain Sierra	850	8,00	
Kuler:				
Lapua	120 gr Scenar L		2,78	
Lapua	123 gr Scenar		2,39	
Sierra	123 grain		2,24	
Norma	140 grain DL		2,49	

Hornady: Prisene er satt etter en USD på kr. 7,72.

Sellier & Bellott og **SAKO** er prissatt etter en kurs på EURO på kr. 8,50.

Eksempel på pris ved hjemmeladning.

Komponent	.223 Rem	6,5	Kommentar
Kule	2,16	2,24	Sierra kule
Krutt	0,85	1,50	Krutt RP 11
Tennhette	0,40	0,40	Remington
SUM pris patron	3,41	4,14	Differanse: 73 øre

Prisutvikling på 6.5 ammunisjon

Dersom en del skyttere velger det nye kaliberet vil nødvendigvis volumet på 6,5 produksjon reduseres og gjøre produksjon av mange forskjellige typer ammunisjon mindre rasjonell, med en antatt prisøkning som resultat. Vi antar også at det kan bli slutt på rekruttpatronen.

Ett våpen/flere våpen.

Med introduksjon av nok et kaliber vil det være en større utfordring for den enkelte hva man skal velge. Flere av skytterne som har prøvd .223 Rem sier de vil kjøpe ett ekstra våpen/ombyggingssett, og bruke .223 Rem på bane når det er vindstille og 6,5 når det er vind. På grovfelt vil nok de fleste bruke kaliber 6,5.

DFS har forhandlet fram pris på et ombyggingssett i kal. .223 Rem for tilsvarende pris som kal. .22 settet. Slik sett trenger man ikke to komplette våpen da felt og bane i hovedsak har adskilte sesonger. Likevel vil beslutning om å ha to kalibre være en kostnadsøkning for skytteren.

Våpenlov og våpenforskrift

Etter våpenlovens § 7 og våpenforskriften § 13 med tilhørende retningslinjer fra POD kan en DFS medlem registrere fire våpen til trening og konkurranse. Dette er ett til bane, ett til felt, ett lettere repetervåpen til skifelt/skogsløp og ett kaliber .22 våpen.

Forsvaret

Forsvaret har innført kaliber 5,56 i de fleste av oppsetningene. Heimevernet vil i løpet av 2-3 år ha skiftet ut AG3 med HK 416, som bruker kaliber 5,56. Forsvarets overgang til kaliber HK 416 med 5,56 var i utgangspunktet det som initierte saken fra Skytterkontorets side. DFS har i dag egen klasse for HK 416 med kal. 5,56, der militært rulleført personell kan delta. DFS tilbyr skyteinstruktørkurs spesielt rettet mot forsvarets personell på AG3 og HK 416.

Forsvaret benytter kaliber 7,62 i sitt skarpskyttertåp HK 417.

Forsvaret har selv gitt klar tilbakemelding om at det er besluttende organ i DFS som på fritt og selvstendig grunnlag avgjør hvilke kaliber som skal nyttes i organisasjonen. FD har gitt tilbakemelding om at valg av kaliber ikke har vært tema i vurderingen av tilskudd til DFS.

Forsvaret har i Solli-utvalgets rapport uttrykt at profesjonaliseringen av Forsvaret ikke har endret viktigheten av bidragene til rekruttering, grunnopplæring i skyteferdigheter og sikkerhet som historisk har vært DFS' viktigste bidrag til Forsvaret.

I administrasjonens videre drøfting og anbefaling av kalibervalg har vi med bakgrunn i Forsvarets og FDs tilbakemelding samt Solli-utvalgets rapport om DFS relevans for Forsvaret, drøftet hva DFS som organisasjon synes å være best tjent med i framtiden.

Miljø

Ved vurdering av kalibervalg i forhold til miljø er det spesielt tre tema som er aktuelle:

Støy

DFS har målt støynivå til 1 dB lavere med kal 5,56/.223 sammenlignet med kal 6,5. Forsvaret har målt en reduksjon i støynivå på inntil 3dB (FFI 2009/00389).

Støysonene beregnes iht. kaliber som skal benyttes på skytebanene. Selv om DFS skulle velge å tillate .223 på generell basis vil grovere kaliber som 6,5 og 7,62/308 fortsatt brukes på skytebanene. Selv om kaliber .223 isolert sett gir marginalt mindre støy enn 6,5 har dette ingen betydning for beregning av støysonene når grovere kalibre fortsatt skal brukes.

Sikkerhetsvinkler

Skyting med kaliber .223 gir samme krav til sikkerhetsvinkler på skytebaner, slik at krav til fareområde, bakgrunnshøyde og kulefang blir identisk som for kaliber 6,5. Kulefanget skal bygges etter samme retningslinjer uavhengig av om det skytes med kaliber .223 eller 6,5, og vil således inneholde samme mengde masser.

Metallforurensing

Miljødirektoratet vil i løpet av 2015 starte arbeidet med «å vurdere om det er aktuelt med tiltak for å redusere, eller hindre spredning, av metallforurensning på og fra skytebaner, samt vurdere mulige krav til skytebaner som legges ned» etter oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. DFS har en god dialog med direktoratet om grunnlaget for forskriftsarbeidet, og det synes ikke å foreligge en umiddelbar fare for krav om tiltak knyttet til DFS skytebaner. Kulefang bygget etter gjeldende retningslinjer fungerer som lokale deponi, og tidligere tester har vist at det ikke er tungmetall avrenning fra kulefangene (*Niva 1995, svenske undersøkelser*).

Tungmetaller er fellesbetegnelse for metaller med større densitet enn 5 g/cm³. De mest brukte grovkalibrede kulene i DFS skyting inneholder tungmetallene bly, kobber og sink. Kaliber .22 LR kuler består av bly.

En kule i kaliber .223 inneholder mindre tungmetaller enn 6,5 kule, og det kan ansees positivt at tilførsel til kulefang av tungmetaller får en prosentvis vesentlig reduksjon med et mindre kaliber – gitt at de fleste velger å skyte med kaliber .223.

Men kulefanget er like omfangsrikt, og inneholder samme mengde masse som må fjernes dersom skytebanen skal saneres. Kostnadene med fjerning av kulefang blir de samme uavhengig av hvor mye tungmetall kulefanget inneholder, og andel tungmetall i kulefanget har trolig liten praktisk betydning ved videre behandling.

Administrasjonens drøfting

Overordnede politiske forhold

Skyttertinget og Skytterstyret har utsatt saken som følge av at den ikke har vært godt nok utredet eller at det ønskes mer utfyllende vurderinger. Dette gjelder spesielt skytterpolitiske forhold.

Administrasjonen har med bakgrunn i føringene drøftet nærmere hvilke konsekvenser kaliber 5,56 kan få for aktivitet og skyteprogram i DFS. Det er vanskelig å forutsi sikkert hvordan en innføring av kaliber .223 vil påvirke aktiviteten i DFS, eller det motsatte om vi ikke velger å tillate dette kaliberet. Disse vurderingene vil nødvendigvis handle mye om sannsynlighet, hvordan tror man valget vil påvirke aktiviteten i organisasjonen.

DFS må hele tiden ha fokus mot at DFS er en breddeorganisasjon, med formål (ny formålsparagraf) «å fremme god våpenkultur og praktiske skyteferdigheter, samt sikre tilgang til en desentralisert skytebanestruktur, til nytte for Forsvaret og samfunnet for øvrig.» DFS skal lære

flest mulig å skyte, være allment godt kjent i samfunnet for god kvalitet på grunnleggende skyteopplæring, gode på sikkerhet og utvikling av gode holdninger ved bruk av skytevåpen.

Dagens situasjon er at DFS har godkjent kaliber .22, 6,5 og 7,62 som allment tillatte kaliber i DFS. DFS har godkjent Forsvarets angrepsrifle HK 416 med kaliber 5,56 for bruk i DFS for militært rulleført personell. Forsvaret og Forsvarsdepartementet (FD) har bekreftet at det er besluttsende organ i DFS som på fritt og selvstendig grunnlag avgjør hvilke kaliber som skal nyttes i organisasjonen, og at valget ikke har vært tema i vurdering av tilskudd til DFS.

Skyttertinget avgjør således valg av kaliber på fritt grunnlag ut fra hva man mener er det beste for DFS i framtid.

Aktivitetsutviklingen i DFS har de siste årene vist en positiv trend. Årsrapportene fra skytterlagene i 2013 og 2014 viser en økende tendens på alle våre kjerneområder som skyteaktivitet, kursaktivitet, skyteskoler og medlemsutvikling. Tallene er spesielt positive for ungdomsvirksomheten.

DFS har i dag kaliber som tilfredsstillende vårt formål og virksomhet på en god måte. Kaliber .22 er godt egnet til innendørsskyting, og klassene aspirant og rekrutt kan kun benytte kaliber .22 som følge av at det skal være en rimeligst mulig inngangsport til skyttersporten. Dette for å sikre en best mulig rekruttering i tråd med organisasjonens kjernevirksomhet, breddeformål og identitet.

Kaliber 6,5 ble opprinnelig utviklet militært for bruk på lengre avstander. I dag blir kaliberet hovedsakelig brukt i repetervåpen til jakt og konkurranseskyting som følge av svært gode egenskaper for skyting opp mot 600-700 m. Ammunisjonen har god ballistikk, og er forholdsvis rimelig sammenlignet med annen sportsammunisjon.

DFS må gjennom sin omdømmebygging vektlegge at vi driver med grunnleggende skyteopplæring for å gi skytterne en grunnleggende kompetanse i praktiske skyteferdigheter som kommer Forsvaret og samfunnet for øvrig til gode. Skytterne som blir utdannet gjennom DFS systemet skal være allment kjent for gode holdninger, og organisasjonen skal være allment kjent for å utdanne kompetente skyttere i grunnleggende skyteferdigheter og sikkerhet ved bruk av våpen. Dette kommer også alle som etter hvert blir storviltjegere til nytte. Sikkerhet, kunnskap, ferdigheter og holdninger er viktige elementer for å oppnå troverdighet og framstå som en merkevare i samfunnet.

Kaliber 5,56 er i utgangspunktet er forsvarskaliber, utviklet for kortholdskyting (nærstrid) med halv- og helautomatiske våpen, med lettere vekt og lettere kule som gjør at soldaten kan bære med seg en større mengde ammunisjon. Kaliberets ideelle kulevekt er 50-60 grain, men dette er mindre egnet til presisjonsskyting. Det verdt å merke seg at ammunisjon laget for NATO-kammer normalt ikke kan benyttes i .223 Rem kammer pga. at den gir for høyt kammertrykk.

Skulle kaliber .223 Rem bli vedtatt innført, må DFS vurdere å bruke NATO-kammer pga. sikkerhet. DFS har ikke gjort presisjonstester med 5,56 NATO kammer. Alternativet synes å være at CIP-krav blir lagt til grunn i regelverket. Det er ikke endelig avklart om Sig Sauer får tillatelse til å levere 200 STR med NATO-kammer. Fabrikken har heller ikke verktøy til produksjon av et slikt kammer i 200 STR.

I forhold til vår formålsparagraf (§1-1) og virkemiddel (§1-2) er kaliber 6,5 på mange måter et ideelt kaliber. Kaliberet er et gjennomsnittlig kaliber i forhold til hva som benyttes i Forsvarets håndvåpen, det er et ideelt opplæringskaliber som per i dag bare benyttes i repetervåpen, det passer i forhold til ammunisjon som benyttes av jegere og sist men ikke minst er kaliberet godt

egnet for øving og konkurranser i bane- og feltmessige skytinger. Kaliber 6,5 mm oppfyller ønskede egenskaper for å kunne delta i alle dagens DFS-øvelser.

Kaliber 6,5 er gjennom sine gode ballistiske egenskaper og bruksområde utvilsomt bedre egnet for dagens skyteprogrammer og skyteavstander i DFS enn kaliber 5,56. I kombinasjon med kaliber .22 er kaliber 6,5 etter administrasjonens mening ideell for DFS sitt oppdrag og virksomhet.

I forkant av DFSU-møtet fikk medlemmene epost fra en som representerer de etterlatte for Utøya-ofrene der det ble oppfordret om å ikke tillate kaliber 5,56/.223 i DFS, som følge av at det kan brukes i mange automatiske og halv-automatiske våpen. Begrunnelsen er at det ikke er ønskelig at slik ammunisjon oppbevares i mange tusen hjem rundt omkring i Norge.

Administrasjonen har mottatt tilsvarende oppfordringer per telefon. Det blir også hevdet at å tillate kaliber 5,56/.223 ikke er heldig for omdømmet til DFS.

Betydning for skyteprogram og aktivitet

Feltskyting

Det har over tid blitt gradvis færre feltstevnearrangører, og med det også færre starter i feltskytingene. Slik sett er det relevant å se på tiltak som kan fornye og styrke feltskytingen i organisasjonen. Slike tiltak skal imidlertid alt være ivaretatt gjennom vedtatt handlingsplan felt.

En sammenlikning av ammunisjonsegenskapene for .223 Remington og 6,5mm viser at kaliber 6,5 blir gradvis mer og mer egnet/robust med økt skyteavstand. Særlig gjelder dette når skyteforholdene blir mer krevende vindmessig. Ved helt vindstille er det imidlertid små forskjeller kalibrene imellom ut til 4 – 500 m, dog vil særlig spesialutviklet 6,5 mm ammunisjon for feltskyting fortsatt være å foretrekke pga. mindre kulefall.

Det vil trolig være slik at skyttere som deltar aktivt i feltskytinger vil velge kaliber 6,5 mm uansett. Det er i denne sammenheng uheldig når skyttere må ha et annet/ekstra kaliber til feltskyting enn baneskyting. Dette vil være kostnadsdrivende og gjøre det mer komplisert å være skytter. Alternativt er det relevant å se på en tilpassing av grovfeltoppleggene slik at kaliber .223 i best mulig grad likestilles egenskapsmessig for grovfeltskyting, noe som vil innebære at skyteavstandene må reduseres kraftig. Til hvilke avstander må vurderes, men i vindvær vil fordelene med kaliber 6,5 mm melde seg allerede fra 200 m. Enkelte landsdeler er i denne sammenheng mer værutsatt enn andre.

Hvordan det vil påvirke grovfeltaktiviteten generelt å tillate kaliber .223 Remington er uvisst. En tilpassing av opplegg til dette kaliberet vil kunne redusere terskelen for å delta, samtidig som det kan være en del av dagens feltskyttere som ikke lenger finner grovfeltskyting så interessant. Erfaringer viser at det er mange skyttere som velger bort feltskyting, og det trengs gjerne motivatorer og «faddere» for å bli med i startfasen. Redusert deltakelse/interesse fra disse vil uavhengig av opplegg være ugunstig i rekrutterings- og opplæringsarbeidet i feltskyting. Det er derfor å anta at en innføring av kaliber .223 vil virke negativt inn på deltakelsen i grovfeltskytinger uansett om oppleggene tilpasses kaliberet eller ikke. Redusert deltakelse i grovfelt vil på sikt også kunne påvirke deltakelsen i finfelt i feil retning. Det skal i denne sammenheng nevnes at kaliber .223 er generelt mer vindrobust enn dagens rekruttpatroner i kaliber 6,5 mm skutt på 100 m.

Baneskyting

Mindre rekyl og kortere ladegrep vil for skyttere som benytter kaliber .223 være fordelaktig sammenliknet med skyttere som benytter 6,5 mm, særlig ved hurtige serier. Fordelene vil variere mellom marginale til å ha en viss betydning særlig i fbm. grunnlags- og omgangsskyting på

2/300m. Ved varierende vind på 200 m vil imidlertid kaliber .223 være mer påvirkelig avdriftsmessig, og da særlig for skyttere som ikke benytter den mest robuste ammunisjonen. I denne sammenheng vil disse faktorer og forhold forsterkes betydelig ved skyting på 300m baner.

Det vil være en stor ulempe for DFS å ha kaliber og skyteavstander der forholdene påvirker om et kaliber er mer gunstig enn et annet. Mange av landets beste skyttere uttaler i denne sammenheng at de vil benytte to våpen til baneskytinger på 2/300 m, ett i .223 Remington for gode skyteforhold, og ett i kaliber 6,5 når forholdene er mer krevende vindmessig.

Stang- og felthurtigskyting

Et våpen med kortere ladegrep og mindre rekyl vil helt klart være fordelaktig i Stangskytingen. Derfor vil skyttere med kaliber .223 ha en betydelig fordel framfor skyttere med kaliber 6,5 mm. Det er i denne sammenheng uavklart om magasinløsningen for kaliber .223 vil gjøre det eventuelt enklere eller vanskeligere å bytte magasin raskt. For felthurtig anses kaliberet å være fordelaktig framfor kaliber 6,5 mm til en viss grad.

Skuddreddhet

Det finnes ingen kjent definisjon på skuddreddhet. Alt tyder på at det er en angst for enten smell eller rekyl, eller begge deler samtidig, som utløser engstelsen for å avfyre et skudd med den konsekvens at skytteren «napper». Denne engstelsen gir en avtrekksvegring som gjør at skytteren ikke klarer å gjennomføre et korrekt avtrekk.

Det er litt, men ikke vesentlig lavere smell fra kaliber .223 sammenliknet med kaliber 6,5 mm. Det er imidlertid langt mildere rekyl, noe som kan være en fordel for skyttere som opplever skuddreddhet. Det er ingen garanti for at skuddreddhet forsvinner med et nytt kaliber, men det er sannsynlig at antallet skuddredde reduseres, og eller at graden av skuddreddhet blir mindre. Hvor stor andel av DFS skyttere som er skuddredde finnes det ingen statistikk for, eller hvor mange som har gitt opp skytesporten av den grunn.

Enkelte skyttere som erkjenner å være skuddredde har prøvd testgeværene med varierende erfaringer, fra stor forbedring til å ha ingen merkbar framgang. Flere hevder i tillegg at skuddreddhet i like stor grad som frykten for rekyl og smell er knyttet til en engstelse for å skyte et dårlig skudd med de konsekvenser det har, og at skytteren av den grunn ikke klarer å gjennomføre korrekte avtrekk.

Beregning av rekyl gir en indikasjon på skytterens opplevelse av rekyl. Rekylkraft (bevegelsesenergi) beregnet etter vanlige prinsipper gir disse verdier:

Kaliber	Prosjektivvekt	V0	Rekylkraft
.22	40 grain	350 m/sek	0,007 kg/m
.223 Rem	77 grain	840 m/sek	0,15 kg/m
6,5 mm	100 grain	800 m/sek	0,23 kg/m
6,5 mm	123 grain	840 m/sek	0,38 kg/m
6,5 mm	140 grain	840 m/sek	0,50 kg/m

Betydning for breddeaktiviteten

I forhold til aktivitetsutvikling vil innføring av kaliber.223 Rem gi både muligheter og utfordringer. For DFS må det være med en solid grad av sikkerhet for at et nytt kaliber vil gi økt rekruttering og aktivitet, for at man skal si ja til et nytt kaliber. Vi vet hva vi har, det fungerer godt og organisasjonen er i vekst. Derfor må vi være rimelig sikre på at kaliber .223 er noe vi har behov for nå for å kunne utvikle organisasjonen til det bedre enn om vi fortsetter med kun dagens kaliber. Om vi sier nei nå vil det fortsatt være mulig å innføre et nytt kaliber om 2 eller 4 år osv.,

om det da vurderes å være riktig. Har man derimot først godkjent kaliberet er det ingen vei tilbake, da må man akseptere fordelene og ulempene det fører med seg.

Rekruttering

Rekrutteringsklassene, eller ungdomsklassene, består av fire klasser der aspirant og rekrutt etter dagens regelverk skal benytte kaliber .22. Kaliber .223 er således aktuelt for klasse eldre rekrutt og junior, som kan benytte både .22 og 6,5 rekruttpatron på 100 m.

Kaliber .223 er best egnet for skyting på 100 m, og med det et velegnet rekrutteringskaliber som gir noe mindre rekyl sammenliknet med dagens rekruttpatron i kaliber 6,5 mm. Trolig vil enkelte oppleve mindre skuddreddhet med dette kaliberet ved overgang fra kaliber .22. Videre vil kaliberet oppleves som generelt mer behagelig å skyte med enn dagens rekruttpatron, men samtidig vil noe av grovkaliberopplevelsen forsvinner.

Dagens ordning der kun kaliber 22 og 6,5 rekruttpatron er tillatt brukt i ungdomsklassene er veldig enkel å forholde seg til, særlig for nye skyttere og deres foresatte. Dette er også viktig i forhold til likhetstankegangen i DFS, skytterne har tilgang til en grovkalibret standardpatron med tilnærmet like egenskaper uavhengig av leverandør. Hvis alle ammunisjonstyper tillates i kaliber .223 i eldre rekrutt og junior vil det være stor forskjeller i egenskaper og pris, noe som også gjør at ungdomsskyttere og deres foresatte ikke lenger er «prisbeskyttet» når det vil være tilgang til mer kostbar ammunisjon enn det som er prisenivået på dagens rekruttpatroner. Samtidig vil det også gi tilgang til billigere ammunisjon med varierende kvalitet og egenskaper. Med de siste års erfaringer fra testing og tuning av kaliber .22 våpen er det en risiko for at det blir et press om å benytte dyrere ammunisjon som normalt oppfattes å ha bedre egenskaper.

Det er vanskelig å forutse sikkert hvordan kaliber .223 vil påvirke rekrutteringen. Det er forhold som taler i begge retninger, noe som gir en usikkerhet knyttet til dette spørsmålet. Vi tror at dersom kaliberet vedtas innført vil det bli det mest populære kaliberet i eldre rekrutt og junior. I klasse aspirant og rekrutt har kalibervalget ingen betydning. Vi tviler på at det blir flere som starter å skyte, spørsmålet er om flere fortsetter å skyte gjennom ungdomsklassene og til senior. Trolig blir det en enda større utfordring enn i dag å rekruttere fra junior til seniorklassene om skytteren da opplever at det er behov for et ekstra kaliber.

Voksenrekruttering

For de som vil prøve seg i voksen alder i skytesporten vil det ikke være avgjørende hvilket grovkaliber som benyttes. Det vil normalt være slik at en voksen nybegynner starter i det små innendørs, for så å bli med på baneskyting utendørs. Vi antar at de som velger å kjøpe våpen for utendørs skyting vil gjøre en vurdering av om man tenker å delta i feltskyting når man velger kaliber. En fordel med 6,5 er at du har et våpen som er godt egnet til både bane og grovfelt. Å delta med kaliber .223 i feltskyting er mulig, men sjansen er betydelig for at eventuell mangel på kaliber 6,5 gjør at skytteren velger bort feltskyting. En annen faktor er at voksne nybegynnere ofte har barn som deltar, og i hvor stor grad flere kaliber kan påvirke aktivitet og voksenrekruttering er vanskelig å spå. Men flere valgmuligheter kan virke kompliserende og fordyrende.

Behovet for et ekstra grovkaliber

For skyttere som allerede har to våpen kan ett våpen bygges om. Om vinteren kan ett våpen benyttes i kaliber 6,5 mm til feltskyting, mens det andre benyttes med kaliber .22 til innendørsskyting. Om sommeren byttes kaliber .22 ut med kaliber .223, og man kan da velge kaliber ut fra forholdene. Det har både fordeler og ulemper å ha flere valg. For den erfarne og bevisste kan det være en fordel, men for de som er mindre kjent med skytesporten vil det i større grad bidra til å gjøre valgene mer kompliserte. Økte kostnader for skyttere er i dette bildet en

viktig faktor, og det er også bekymringsfullt om skyttere velger bort aktiviteter fordi de ikke har et egnet våpen/kaliber.

Skyttere vil ha det beste

Erfaring fra nyere tid er overgangen fra Krag /Mauser til Sauer rundt 1990, der alle «følte» at de måtte ha en Sauer for å være med videre. DFS mistet en del skyttere ved denne overgangen, men organisasjonen måtte samtidig velge et nytt våpen da eksisterende våpen var utgått på dato. Nå står organisasjonen ovenfor et fritt valg. Skyttere er generelt kvalitetsbevisste og ser til hva de profilerte skytterne gjør og benytter av utstyr. Ettersom toppskyttere har signalisert at de vil skaffe seg kaliberet, vil mange som en synergieffekt av dette også kjøpe kaliber .223 uten at de strengt tatt har behov for det. For foresatte som har anskaffet en kaliber 6,5 Sauer vil det trolig bli et betydelig press om å også anskaffe kaliber .223, men dette vil være knyttet til en overgangsperiode på 2 – 3 år, deretter vil trolig de aller fleste velge det nye kaliberet. For skytterfamilier vil dette i overgangsfasen være en stor økonomisk utgift. Det er i denne sammenheng også et spørsmål om leverandører av rekruttpatroner fortsatt ser et behov for å levere denne type ammunisjon, og om den fortsatt blir til «nedsatt pris».

Baneskyting på 300 m

Det blir stadig færre 300 m baner. Det er allerede en tendens om at skyttere velger bort stevner på 300m til fordel for de som går på 200 m. Å tillate kaliber 5,56 mm vil trolig forsterke denne tendensen med den konsekvens at skytterlag med 300 m baner opplever at de må bygge om til 200 m for å få deltakelse i sine stevner. De fleste baner lar seg bygge om til en betydelig kostnad og dugnadsinnsats, men det er også 300 m baner der dette ikke er mulig.

Oppsummering

Som grunnlag for oppsummering av fordeler og ulemper legges følgende til grunn:

- ✓ DFS formål og virksomhet i dag
- ✓ Gjeldende skyteprogram og avstander
- ✓ Breddefokus og likhetstankegang i DFS – vi skal legge til rette for at det skal være enkelt å velge utstyr og at flest mulig skal kunne lære å skyte
- ✓ Aktivitetsutvikling
- ✓ DFS avgjør kalibervalg på fritt og selvstendig grunnlag
- ✓ Fakta og drøftinger i saksutredningen

Fordeler med å tillate kaliber .223 Remington på generell basis:

- ✓ Tilgang på rimeligere fabrikkammunisjon, selv om den rimeligste har dårligere egenskaper enn dyrere .223 ammunisjon som er godt egnet til skyting på spesielt 100 m. Testet ammunisjon med gode .223-egenskaper ligger i prisklasse rundt kaliber 6,5.
- ✓ Hjemmeladet ammunisjon blir rimeligere.
- ✓ Mindre rekylkraft gir lettere overgang fra kal .22, og kan samtidig være en fordel for skyttere som plages med skuddreddhet som følge av mindre rekyl, behageligere å skyte med.
- ✓ Kaliberet har bedre egenskaper i vind en dagens 6,5 rekruttpatron.

Ulemper/risiko med å tillate kaliber .223 Remington på generell basis:

- ✓ Så lenge DFS velger å holde fast på dagens skyteprogram og avstander vil det være behov for kaliber 6,5. Dette gjelder i størst grad feltskyting, men til en viss grad også baneskyting på 200/300 m som følge av at .223 gir betydelig større vindavdrift sammenlignet med vanlig 6,5 ammunisjon.

- ✓ Økonomi: Behov for to våpen og mulighet for valg av patroner med best egenskaper, spesielt i eldre rekrutt/junior, gir ikke skytteren økonomisk fordel sammenlignet med i dag. Selv om det er skytterens valg kan flere muligheter skape forskjeller, og det kan det være at noen har råd til nytt våpen og andre ikke. Dette vil i så fall være negativt for bredde- og likhetstankegangen i DFS, og kan påvirke aktivitetsutviklingen negativt.
- ✓ Hjemmelading synes å være mer utfordrende, spesielt med tanke på at man kan oppnå bedre egenskaper ved å ladde utover CIP-krav. Dette medvirker også til at det kan bli større fordeler å ladde ammunisjon selv for å optimalisere presisjon.
- ✓ Skytterlag, foresatte, tillitsvalgte, instruktører og skyttere må forholde seg til et nytt kaliber med stor variasjon i pris og egenskaper.
- ✓ Feltskyting spesielt, og skyteprogrammene generelt vil over tid bli utsatt for et press om tilpassing til nytt kaliber.
- ✓ De fleste kaliber 5,56 patroner som er laget for NATO-kammer kan ikke benyttes i .223 Rem kammer pga. at det gir for høyt kammertrykk. Det er ikke avklart om SIG Sauer kan levere NATO-kammer til Sauer 200 STR.
- ✓ Å tillate kaliber .223 kan være utfordrende for omdømmet til DFS som følge av at kaliberet er brukt i flere store terrorhandlinger siste årene, blant annet på Utøya.

Noen står trolig igjen med spørsmålet: Hvorfor ikke godkjenne .223 hvis kaliberet har dårligere egenskaper enn 6,5 på avstander over 100 m? Det er tross alt skytteren selv som til slutt velger kaliber, og skytteren velger vel ikke å bruke kaliber med dårligere egenskaper?

Vi tror at selv om kaliberet har dårligere egenskaper i vind, vil nok mange velge kaliberet som følge av at det er behageligere å skyte med og at det er spennende å prøve noe nytt. Dersom mange skyttere i ungdomsklassene først har valgt kaliber .223, og kommer på 200/300 m vil trykket etter hvert øke for å tilpasse både skyteprogram og skyteavstander til det nye kaliberet. DFS kan således bli tvunget til å gjøre endringer som ikke er ønsket, man må i hvert fall ha tenkt godt gjennom denne problemstillingen før man eventuelt velger å tillate kaliberet på generell basis. Å tillate kaliberet er ikke reversibelt, men om utviklingen skulle vise at det er et rett valg om noen år vil det være uproblematisk å åpne for kaliberet på generell basis i DFS på et senere tidspunkt.

DFSU har behandlet saken med følgende anbefaling:

DFSU anbefaler å ikke tillate kaliber 5,56 / .223 Remington på generell basis i DFS.

Begrunnelsen til DFSU var hovedsakelig følgende:

- Det er i dag en positiv aktivitetsutvikling i rekrutteringsklassene. DFSU mener at innføring av kaliber .223 medfører for stor risiko i forhold til videre aktivitetsutvikling.
- For mange valgmuligheter gjør skyttersporten mer komplisert for foresatte, skyttere og tillitsvalgte. Likhetstankegangen i DFS tilsier at det skal være enkelt å drive med skyttersporten.

Konklusjon

Administrasjonen legger til grunn hva vi mener tjener DFS formål og virksomhet best med bakgrunn i gjeldende regler og skyteprogram. Kalibervalget må ikke bidra til at DFS over tid må gjøre uønskede endringer av organisasjonens virksomhet.

Administrasjonen mener at DFS sin virksomhet er godt tjent med de kalibrene som er tillatt og brukt i organisasjonen i dag. Vi har kaliber som passer godt til vårt formål og skyte-program med

gode egenskaper til bruk i opplæring av praktiske skyteferdigheter både innendørs og utendørs, til nytte for forsvarets virksomhet, til jaktutøvelse og samfunnet for øvrig.

DFS har allerede lagt til rette for at det kan skytes med kaliber 5,56 for Forsvarets personell med HK 416.

Vi ser samtidig at enkelte skyttere kan oppnå fordeler med kaliber .223, men samlet sett mener administrasjonen at DFS er best tjent med å beholde dagens kalibrer og ikke tillate flere kaliber på nåværende tidspunkt.

Administrasjonen anbefaler Norges Skytterstyre å fremme følgende forslag til vedtak for Skyttertinget 2015:

Kaliber 5.56 /.223 Remington godkjennes ikke som tillatt kaliber i Sauer 200 STR.

Jens Sverre Knutsen fremmet følgende forslag:

Kaliber 5,56 NATO godkjennes som tillatt kaliber i Sauer 200 STR.

Avstemming:

Administrasjonens vedtatt med 7 mot 1 stemme. Vaaje, Skaug, Ivarrud, Gjerstad, Meland, Hovland og Halset stemte for administrasjonens forslag, mens Knutsen stemte for eget forslag.

Norges Skytterstyre innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Administrasjonens forslag vedtas.

Vedtatt med 7 mot 1 stemme.

Heidi Skaug redegjorde

Jens Sverre Knutsen fremmet følgende forslag:

Kaliber 5,56 NATO godkjennes som tillatt kaliber i Sauer 200 STR.

Følgende hadde ordet:

Arne Fossmo, Odd Køhl, Helge Lillekvelland, Ivar Otto Husby, Ole Bennæs, Torleif Skudalsnes, Ivar Liseter, Steinar Paulsen, John Terje Frantzen, Jan Åge Gjerstad og Jens Sverre Knutsen.

Arne Fossmo ba om skriftlig avstemming.

Vedtak:

Kaliber 5.56 /.223 Remington godkjennes ikke som tillatt kaliber i Sauer 200 STR.

Vedtatt med 37 stemmer mot 18 stemmer for Jens Sverre Knutsens forslag. 1 stemme var blank.

Sak 7: Forslag om å skille repetervåpen og AG3 ved Stangfinalen på LS

Østfold og Akershus skyttersamlag fremmet forslag for Skyttertinget 2014 om å skille repetervåpen og AG3 ved Stangfinalen på Landskytterstevnet. I praksis vil det si at AG3 ikke lenger skal konkurrere om den samme Stang-medaljen som de som benytter Sauer, Krag eller Mauser. Akershus foreslo at det skal innføres én Stang-medalje for sivil klasse og én Stang-medalje for militær klasse (AG3 og HK416). Østfold mente derimot at det kun skal deles ut en Stangmedalje, og at den skal deles ut i sivil klasse. De foreslo at AG3 premieres med HV-medalje.

Skyttertinget 2014 vedtok følgende med 40 mot 16 stemmer:

Dagens ordning med en felles Stangfinale for repetervåpen og AG3 beholdes inntil videre. I forbindelse med Forsvarets planlagte utfasing av AG3-våpenet, tas saken opp til ny behandling på Skyttertinget 2015. Der skal det tas stilling til om det skal opprettes en egen finale for våpen som tillates brukt i militært NM.

Administrasjonens drøfting

Sak om å skille AG3 fra Sauer, Krag og Mauser har vært et tema i DFS gjennom mange år. Det har så langt vært konkludert med at det har vært en god og rettferdig konkurranse mellom våpnene, samtidig som at det har vært et flott utstillingsvindu for Forsvaret å vise fram AG3 geværet. Det har også uten tvil vært svært god TV at Forsvarets våpen har konkurrert sammen med repetervåpnene.

Ettersom AG3 vil utfases fra Forsvaret i løpet av relativt kort tid, vil imidlertid situasjonen nå bli slik at det vil være naturlig å fjerne muligheten for bruk av AG3 i finalen. Finalen mister utvilsomt et godt moment med at konkurransen mellom Forsvarets AG3 gevær og repetervåpnene blir borte, men utfasingen medfører uansett at det vil være et tidsspørsmål før dette grepet måtte bli gjort. Dette synet er i samsvar med Forsvarets oppfatning av saken, da det ikke vil være AG3 i bruk i Forsvaret om få år. Når Forsvaret utfaser sitt AG3 våpen, blir således også debatten i denne saken om rettferdighet i konkurransen mellom AG3 og repetervåpnene overflødig.

Administrasjonen mener med denne bakgrunn at siste år for AG3-geværet bør være på Landskytterstevnet i 2016. Tidspunktet velges slik at de som enda benytter AG3 skal få en utfasing som blir godt kjent etter Skyttertingets vedtak i 2015, og fordi det også til neste år vil være mange som innehar AG3 geværet i Forsvarets regi.

Om det så videre skal bli en egen finale for militære våpen, blir et tema som kommer i etterkant av et vedtak om å utfase AG3-geværet fra Stangfinalen. Det bør slik administrasjonen ser det drøftes i samarbeid med Forsvaret, da det er viktig for DFS å prøve å tilrettelegge slik at Forsvaret får så god PR som mulig fra Landskytterstevnet. Det som imidlertid er klart, er at det ikke er mulig å skape en rettferdig konkurranse mellom HK 416 og repetergeværene i en felles konkurranse, selv om det hadde vært det mest optimale.

Det vil uansett knytte seg flere problemstillinger også til eventuelt en egen finale for militære våpen. Dette blant annet i forhold til tidspunkt for en slik finale, samt om NRK vil være interessert. Videre må det avklares hvilken premiering en slik finale skal ha, herunder problemstillingen om bruk av Stang-medalje jf. forslagene fra Akershus og Østfold skyttersamlag.

Administrasjonen anbefaler Norges Skytterstyre å fremme følgende forslag til vedtak for Skyttertinget 2015:

Dagens ordning med en felles Stangfinale for repetervåpen og AG3 arrangeres fram til og med Landsskytterstevnet 2016. Fra og med 2017 tillates således ikke AG3 å delta i felles Stangfinale(r) sammen med repetergeværene. I samarbeid med Forsvaret bes Norges Skytterstyre ta initiativ til å vurdere om det skal innføres en egen finale på Landsskytterstevnet i Stangskyting for militære våpen.

Norges Skytterstyre innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Administrasjonens forslag vedtas.
Enstemmig vedtatt.

Tor Rune Raabye (GIHV) orienterte om fremdriften i utfasing av AG3 i HV's oppsetninger. Etter denne orienteringen endret Norges Skytterstyre sitt forslag til:

Norges Skytterstyre gis fullmakt til å bestemme tidspunkt for å avvikle ordningen med felles stangfinale for repetervåpen og AG3 på Landsskytterstevnet. I samarbeid med Forsvaret bes Norges Skytterstyre ta initiativ til å vurdere om det skal innføres en egen finale i Stangskyting for militære våpen på Landsskytterstevnet.

Jens Sverre Knutsen redegjorde.

Vedtak:

Norges Skytterstyre gis fullmakt til å bestemme tidspunkt for å avvikle ordningen med felles stangfinale for repetervåpen og AG3 på Landsskytterstevnet. I samarbeid med Forsvaret bes Norges Skytterstyre ta initiativ til å vurdere om det skal innføres en egen finale i Stangskyting for militære våpen på Landsskytterstevnet.

Vedtatt med 53 mot 3 stemmer.

Sak 8: Forslag om å oppheve nedre aldersgrense i klasse Rekrutt

Greipstad skytterlag har fremmet forslag for ombudsmøtet i Agder skyttersamlag om å oppheve nedre aldersgrense i klasse Rekrutt. Ombudsmøtet har gitt sin enstemmige tilslutning til å fremme saken for Skyttertinget.

Forslag til nytt regelverk:

«Skytterboka pkt. 7.222 Klasse Rekrutt

Klassen omfatter skyttere tom. det året de fyller 13 år. Det er kun lov å benytte kaliber .22 i klasse Rekrutt. Skyttere som ønsker å skyte med 6,5 må delta i klasse Eldre rekrutt».

Forslagsstillerens begrunnelse:

«Det har de siste årene kommet utstyr som i større grad er tilpasset de yngste skytterne, både våpen og utstyr er tilpasset skytterne i mye større grad enn tidligere. Dette gjør det mulig for yngre skyttere å mestre skyting på en helt annen måte.

Ovenstående forslag åpner da opp for en skytter som er yngre enn 11 år for å delta i rekruttklassen, det har de siste årene vist seg at skyttere som er både 9 og 10 år gamle har ferdigheter som er mer enn gode nok til å delta i klasse rekrutt.

Vi mener at skyttere selv, sammen med foresatte og sitt eget skytterlag bør kunne vurdere om skytteren er klar for å skyte i rekruttklassen, på lik linje med eldre rekrutteringsskyttere som frivillig velger å rykke opp fra eksempelvis rekrutt til eldre rekrutt eller fra eldre rekrutt til junior».

Skyttertinget 2007 justerte aldersgrensen i klasse Rekrutt ned fra 12 til 11 år.

Administrasjonens drøfting

Det er store forskjeller i utvikling og ferdigheter blant ungdommer som er født samme år. Det finnes i denne sammenheng statistikk som viser at de aldersbestemte ungdomsklassene i de fleste idretter domineres av de som er født tidlig på året. Skoleverket har også de samme erfaringer der de eldste i hvert klassetrinn generelt behersker skolen best i de første årene. Disse aksepterte utviklingsforhold blant ungdommer vil også være gjeldende for DFS.

At skytterutstyr og våpen nå er bedre tilpasset de yngste skytterne gir muligheter for en tidligere konkurransesstart. Dette taler i favør å la den enkeltes utvikling styre når man er moden for å kunne starte med konkurranseskyting. Tidspunkt for å begynne å konkurrere vil da være basert på individuelle vurderinger foretatt av de foresatte i samarbeid med skytterlaget.

At man starter tidlig med konkurranseskyting kan være tilfredsstillende for skytteren selv, de foresatte og for skytterlaget for den perioden skytteren er aktiv. Det synes imidlertid ikke å være noen sammenheng mellom at tidligere er bedre eller gir mer aktivitet. Noen av de som ble tidlig gode er fortsatt aktive, men det er samtidig en meget stor andel av de som gjennom årene har dominerte ungdomsklassene som har gitt seg. DFS sitt mål og ønske er at flest mulig skal rekrutteres til organisasjonen for så å være aktive livet gjennom. Det synes ikke å være noen sammenheng mellom tidlig konkurransesstart og livsløpsskytteren, det kan heller tyde på det motsatte. For mange år som aktiv skytter i ungdomsklassene kan i stedet være noe av årsaken til at mange velger å gi seg ved overgangen til seniorklassen. Man har opplevd det som er å oppleve i skytesporten med oppturer og nedturer, og det er lite igjen å erfare.

I Norges idrettsforbunds fellesreglement om barneidrett er vedtatt at det først fra det året man fyller 11år kan benyttes rangerte resultatlister. En sammenlikning med Norges Skiskytterforbund viser også at deres nedre aldersgrense for rangerte konkurranser er 11 år. Det kan i denne sammenheng synes naturlig og riktig å legge seg på samme linje som den organiserte idretten for øvrig har besluttet. At det i vår aktivitet benyttes skytevåpen er ikke et formildende argument for å ha en lavere aldersgrense for aktiv konkurransevirkosomhet.

Det er tidligere beskrevet at det er store forskjeller utviklingsmessig innen det enkelte årstrinn. At enkelte 9- åringene mestrer skyting vil gi et økt press fra jevnaldrende og deres foresatte mot skytterlaget om å slippe til flere i samme aldersgruppen, selv om de ikke er klare. Det vil også bli registrert blant jevnaldrende at noen får lov, mens andre ikke, og dermed oppfattes som forskjellsbehandling. Ønsket om å delta på Landsskytterstevnet vil her kunne være en særlig pådriver for å slippe noen til for tidlig. Slik sett vil en høyere aldersgrense som sikrer at flere er på et utviklingsstadium der de kan mestre å delta i konkurranser være lettere å håndtere for de tillitsvalgte i skytterlagene. Skyttere som ønsker å delta før kalenderåret man fyller 11 år har uansett muligheter for å delta i Aspirantklassen, selv om det for et fåtall som tidlig mestrer skyting vil være et litt mindre attraktivt tilbud for en kortere periode til man oppnår godkjent alder.

DFSU har behandlet saken med følgende anbefaling:

DFSU støtter administrasjonens innstilling.

Administrasjonen anbefaler Norges Skytterstyre å fremme følgende forslag til vedtak for Skyttertinget 2015:

Nedre aldersgrense på 11 år i klasse Rekrutt opprettholdes.

Norges Skytterstyre innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Administrasjonens forslag vedtas.

Enstemmig vedtatt.

Kjell Strand Hovland redegjorde.

Steinar Paulsen (Agder skyttersamlag) fremmet forslag om å oppheve nedre aldersgrense for klasse Rekrutt.

Leiv Reksten (Nordfjord skyttarsamlag) foreslo følgende:

Saka vert ikkje handsama på Skyttartinget men oversendt klassestrukturutvalget.

Det ble først votert over Nordfjord skyttarsamlags forslag som falt mot 4 stemmer.

Vedtak:

Norges Skytterstyres innstilling vedtatt med 53 stemmer mot 3 stemmer for forslaget fra Agder skyttersamlag.

Sak 9: Forslag om endring av Den norske skyttermedaljen

Nordmør skyttersamlag har sendt inn forslag om å endre programmet for enkelte klasser i skytingen om Den Norske Skyttermedalje. Dette for å stimulere til at flere skyttere finner det interessant å delta i denne tradisjonsrike skytingen. Følgende program er foreslått (alt på 200/300 meter):

- Klasse 3-5 Program som i dag
- Klasse 2, V55 og junior 5 kne, 5 ligg, grunnlag med 6 kne og 4 ligg, omgang
- Klasse 1, V65 og V73 Samme program, men kun liggende skytestilling

Administrasjonens drøfting

Skytingen om Den Norske Skyttermedaljen, eller organisasjonsmedaljen, som den ofte kalles, er den mest tradisjonsrike medaljen vi har. Den har røtter tilbake til 1870, 23 år før DFS ble opprettet. For mange, og kanskje spesielt den litt eldre garde, henger denne medaljen høyt. Det er da også både en fin medalje og en ærverdig diplom tilhørende både sølv- og gullmedaljen.

De siste tiårene har det dessverre vært synkende interesse for denne skytingen. Dette har nok ulike årsaker, men utvilsomt var nedleggelsen av Nationen-skytingen uheldig for interessen. Mange samlag har gjort ulike tiltak for å øke interessen, men trenden har likevel vært nedadgående.

Nordmørs forslag vil utvilsomt gjøre skytingen om Den Norske Skyttermedalje mer interessant for de klassene dette gjelder. Spesielt for enkelte veteraner, som av helsemessige årsaker ikke har mulighet til å skyte andre skytestillinger enn liggende. Nordmørs forslag vil imidlertid medføre utfordringer i forhold til sammenlignbar vanskelighetsgrad mellom klassene. Forslaget vil slik administrasjonen ser det gi klassene som ikke skyter stående vesentlige fordeler.

Administrasjonen er enig i Nordmør at det bør ses på endringer for å stimulere interessen for skyttermedaljen, men tror det er viktig at dagens skyteprogram opprettholdes for de eksisterende medaljene. Dette er som beskrevet en svært tradisjonsrik medalje, og det å beherske skyting i alle tre stillinger har gjennom hele historien vært et krav i denne skytingen.

Alternativt mener administrasjonen at skyttere i de klasser som ikke skyter stående, burde ha en egen skyttermedalje. Denne kunne vært på 100 meter, eksempelvis i bronse med tilhørende diplom. På denne måten ville flere fått et tilbud om aktivitet på organisasjonsskytingen.

Den norske skyttermedaljen koster i dag rundt 150 kroner per stk. Det er grunn til å tro at en eventuell bronsemedalje vil ligge i samme prisklasse. Minuset med flere medaljer og diplomer er økte utgifter og noe mer administrasjon.

Her er det flere problemstillinger som bør diskuteres, eksempelvis om 100 meter skyttere kan delta både på 100 og 200/300 meter, eller om de må velge en av øvelsene.

DFSU har også drøftet denne saken og de har fremmet følgende anbefaling:

Programmet på 200/300 m beholdes som i dag. Denne skytingen er åpen for klassene Å, J, 2, 3, 4, 5, V55, V65 og V73.

I tillegg innføres det en bronsemedalje som det blir skutt om på 100 m. Skyteprogram i samsvar med administrasjonens anbefaling, med medaljefordeling som i dag. Denne skytingen er åpen for klassene R, ER, J, 1, 2, V65 og V73. Klasser som har anledning til å skyte begge programmene, kan kun skyte det ene av disse.

Konklusjon

Administrasjonen mener det er viktig at det gjøres noen tiltak for at interessen for Den norske skyttermedaljen blir bedre. Nordmør har et spennende forslag, men administrasjonen er av den oppfatning at det trengs mer utredning i denne saken, hvor anbefalingen fra DFSU hensyntas. Her må også eventuelle vurderinger og forslag som blir gjort i Sotnakk-utvalget, som skal gjennomgå klassestruktur og skyteprogram i Skytterbokas kapittel 7 og 11, hensyntas. De skal levere sin rapport senest 1. februar 2016 tas med i drøftingen.

På denne bakgrunn anbefaler administrasjonen at sak om endring av skyteprogram for Den norske Skyttermedalje utsettes til ny behandling på Skyttertinget i 2016.

Administrasjonen anbefaler Norges Skytterstyre å fremme følgende forslag til vedtak for Skyttertinget 2015:

Sak angående eventuell endring av skyteprogram og medaljekriterier for Den norske Skyttermedalje utsettes til Skyttertinget 2016.

Jan Åge Gjerstad fremmet følgende forslag:

1. Dagens regelverk for skyting om Den norske Skyttermedaljen opprettholdes.
2. Programmet for Den norske Skyttermedalje tas opp til ny vurdering når Sotnakk-utvalgets rapport er behandlet.

Avstemming:

Gjerstad sitt forslag vedtatt med 7 mot 1 blank stemme. Vaaje, Skaug, Ivarrud, Gjerstad, Meland, Knutsen og Hovland stemte for Gjerstad sitt forslag, mens Halset stemte blankt.

Norges Skytterstyre innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Jan Åge Gjerstad sitt forslag vedtas.
Vedtatt med 7 mot 1 blank stemme.
Henning Ivarrud redegjorde.

Ola Krogstad (Nordmør skyttersamslag) fremmet følgende forslag:
Saken oversendes utvalget som utreder klassestruktur og skyteprogram uten realitetsvotering.

Jan Åge Gjerstad redegjorde for bakgrunnen for sitt forslag.

Vedtak:

Saken oversendes utvalget som utreder klassestruktur og skyteprogram uten realitetsvotering.
Enstemmig vedtatt.

Sak 10: Forslag om å innføre offisielle Landsdelskretsstevner på 15 m

Akershus skyttersamslag har fremmet forslag om å innføre obligatoriske landsdelskretsmesterskap på 15 meter fra 2016. Hovedbegrunnelsen fra Akershus er at den enorme interessen og deltakelsen på 15 meter de siste årene burde medføre at mesterskapene blir offisielle.

Administrasjonens drøfting

15 meterskytingen har nå i over 30 år vært den viktigste rekrutteringsarenaen i DFS. Interessen for 15-meterskyting på 1970- og tidlig 80-tall, medførte at det i 1984 ble innført samlagsmesterskap på 15 meter som et offisielt mesterskap i samlagene. Opp gjennom 1980- og 1990-tallet økte oppslutningen om 15-meterstevnene så mye i vinterhalvåret, at Skytterstyret fant det nødvendig å klargjøre at denne disiplinen ikke måtte gå på bekostning av feltskytingen i vinterhalvåret. Skyttersamslagene ble således oppfordret til å begrense sesongen til perioden fra oktober til januar.

Etter år 2000, og spesielt etter innføringen av elektroniske skiver også på 15 meter, ble det enda større oppslutning om innendørsaktiviteten. Noen landsdelskretser begynte da å arrangere stevner med større geografiske nedslagsfelt enn samlagene. Det medførte at Skyttertinget i 2009 vedtok at landsdelskretsene frivillig kunne vedta å innføre landsdelskretsstevner. Så langt har 7 av 9 landsdelskretser innført dette mesterskapet (ikke Hordakretsen eller Nord-Norge krets). Sørlandskretsen har heller ikke innført det som et landsdelskretsstevne, men de har et tilsvarende stevne som de kaller Sørlandsmesterskap.

Fra og med 2013 ble det vedtatt at dagens utendørsprogrammer skulle likestilles med det opprinnelige innendørsprogrammet på 25-skudd. De som nå avholder landsdelskretsstevner benytter begge programmer på 25-skudden, mens det benyttes både offisielt og selvkomponerte programmer for finaleavvikling, som enten skytes fortløpende eller med en egen finale til slutt.

Generelt om 15-meterskyting

Det er innendørs på 15 meter at de aller fleste skyttere gjør sitt første møte med DFS gjennom skyteskole eller andre tilbud i skytterlaget. Skyting på 15 meter har først og fremst blitt sett på som den viktigste rekrutteringsarenaen for klargjøring til DFS sine hoveddisipliner som foregår ute gjennom feltskyting og baneskyting. Tilbudet med stevner på 15 meter er svært godt over hele landet, og på generelt grunnlag kan det således sies at det ikke trengs ytterligere stimulering av denne aktiviteten i DFS.

Administrasjonen er enig i at et stevnetilbud med offisielle landsdelskretsstevner vil gi økt status for landsdelskretsmesterskapet, men det er flere forhold som bør tas hensyn til før man eventuelt vedtar å innføre offisielle landsdelskretsstevner.

Nedenfor har administrasjonen ført opp fem problemstillinger som bør drøftes før man eventuelt innfører et offisielt landsdelskretsmesterskap.

Alle landsdelskretser?

Hordakretsen og Nord-Norge krets har som beskrevet ikke innført uoffisielle landsdelskretsmesterskap. Slik administrasjonen kjenner det er det heller ikke av henholdsvis kapasitetsmessige og geografiske forhold ikke planer om å innføre slike mesterskap i disse kretsene. Spørsmålet blir da om det er greit om organisasjonen innfører offisielle mesterskap i en disiplin i DFS hvor det er landsdeler som på grunn av ovennevnte forhold ikke ser seg i stand til å arrangere disse mesterskapene?

Premiering, medaljer og kostnader?

På de offisielle landsdelskretsmesterskapene i feltskyting og baneskyting er det sølvpremier og medaljer fra sentralt nivå. Akershus foreslår å bruke medaljene fra LDKS bane, mens de overlater til Skytterstyret å bestemme om det skal innføres et stjernesystem som i baneskyting og feltskyting. Uansett vil en slik innføring medføre kostnader enten fra sentralt nivå eller hos landsdelskretsene selv, om ikke skytterne må betale. Skal sølvpokalene som i dag benyttes til vinneren i baneskyting og feltskyting også benyttes innendørs, blir det en ny sentral utgift på ca. 50 000 kroner. Er dette riktig bruk av ressursene?

Hvilket skyteprogram?

Som beskrevet er det nå to offisielle skyteprogram, hvor utendørsprogrammet har mesterskapsomgang. Hvis man innfører et offisielt mesterskap bør nok programmene være like for alle, samt at det bør være finaleskyting. På de øvrige mesterskap er det mesterskapsfinale til slutt, men det kan bli svært krevende å få til det når banekapasiteten på 15 meter medfører at arrangementet må gå over flere dager i vinterhalvåret. Kan man fravike kravet om egen finale til slutt på 15-metermesterskapet? Skal man kreve at alle landsdelskretser skyter samme offisielle program om det blir offisielt mesterskap?

Hvilket tidspunkt?

Det er en felles oppfatning i organisasjonen at 15-metersesongen må avsluttes på ca. samme tid som de første feltstevnene starter. Dette varierer stort fra landsdel til landsdel med flere måneders forskjell. Et offisielt landsdelskretsstevne vil nok være ønskelig for de fleste landsdeler å arrangere på slutten av innendørssesongen, selv om det praktiseres forskjellig på de uoffisielle stevnene. Uansett vil en innføring av offisielle landsdelskretsstevner på 15 meter gjøre at statusen økes, som i sin tur kan medføre at det blir lettere å prioritere bort feltskyting i vinterhalvåret. Skal DFS sentralt styre tidspunktet for disse offisielle stevnene så de ikke kommer i konflikt med feltsesongen?

Eget NM innendørs?

I 2009 ble det etter forslag fra Vestfold skyttersamlag og i forbindelse med sak angående innføring av landsdelskretsstevner på 15 meter, også drøftet om man skulle satse på et eget Norgesmesterskap. I forhold til status, prestisje og mediaoppmerksomhet, vil utvilsomt innføring av et eget NM på 15 meter være et viktigere tiltak enn å innføre offisielle landsdelskretsstevner. Er det således slik at organisasjonen er bedre tjent med å innføre offisielle landsdelskretsstevner på 15 meter enn å innføre et eget NM?

Oppsummering/Konklusjon

Administrasjonen mener spørsmålet om innføring av offisielle mesterskap på 15 meter bør vurderes i forhold til de problemstillinger som er belyst ovenfor. Det utvalget som nå er satt ned til å gjennomgå klassesetting og skyteprogrammer, bør slik administrasjonen ser det også drøftes i denne saken. Dette tilhører Skytterbokas kapittel 11, som er innenfor utvalgets mandat.

Administrasjonen vil derfor foreslå at saken om eventuell innføring av offisielle mesterskap på 15 meter utsettes til i 2016, og at forslaget oversendes Norges Skytterstyre til videre behandling. Forslaget kan samordnes med Sotnakk-utvalget som gjennomgår klassestruktur og skyteprogram i DFS.

Administrasjonen anbefaler Norges Skytterstyre å fremme følgende forslag til vedtak for Skyttertinget 2015:

Sak vedrørende innføring av offisielle landsdelskretsstevner på 15 meter utsettes til Skyttertinget 2016. Forslaget oversendes Norges Skytterstyre til videre behandling.

Olav K. Vaaje fremmet følgende forslag:

Det innføres ikke offisielle landsdelskretsstevner på 15 meter.

Avstemming:

Vaaje sitt forslag enstemmig vedtatt.

Norges Skytterstyre innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Olav K. Vaaje sitt forslag vedtas.
Enstemmig vedtatt.

Oddbjørn Meland redegjorde.

Nina Granlund (Akershus skyttersamlag) fremmet samlagets forslag om innføring av Landsdelskretsstevner 15 meter som obligatorisk stevne i alle landsdelskretser fra og med 2016.

Leiv Reksten (Nordfjord skyttarsamlag) fremmet administrasjonens forslag.

Følgende hadde ordet:

Nina Granlund, Trond Jære, Svein Inge Norkild, Leiv Reksten.

Det ble først votert over Norges Skytterstyres forslag som fikk 26 stemmer. Deretter ble det votert over Akershus sitt forslag og Nordfjord sitt forslag.

Vedtak:

Sak vedrørende innføring av offisielle landsdelskretsstevner på 15 meter utsettes til Skyttertinget 2016. Forslaget oversendes Norges Skytterstyre til videre behandling.
Forslaget fra Nordfjord ble vedtatt med 42 stemmer mot 14 stemmer for Akershus sitt forslag.

Sak 11: Rullering av økonomisk prognose i Langtidsplan 2012-2016

Skyttertetinget vedtok i sak 5/2014 å endre pkt. 1.200, § 2-3 b) fra behandling av budsjetter/søknad om statsmidler til å behandle økonomisk prognose i langtidsplanen.

Kapittel 11 – Økonomisk prognose – er revidert ut fra dagens økonomiske forutsetninger, og forventninger de nærmeste årene. Prognosen viser årets vedtatte budsjett pluss de neste fire årene.

Prognosen viser samlede utgifter og inntekter for sentralledet. Posten «Andre prosjekter» balanseres med nye offentlige inntekter og del av markedsinntekter. Posten er således direkte retta mot prosjekt som vi søker om offentlig finansiering til fra andre departement, og evt. utviklingstiltak som vi søker finansiert gjennom markedsinntekter.

Når det gjelder tilskudd fra Forsvarsdepartementet (FD) er disse nedjustert. Vi har lagt til grunn bevilgningen for 2015, som innebar en viss justering for pris- og lønnsstigning. Videre har vi lagt til grunn Solli-utvalgets anbefaling om framtidig støtte til DFS:

«Solli-utvalget er av den oppfatning at med bakgrunn i organisasjonens oppdrag er dagens nivå på støtten fra FD på et nedre nivå. DFS har bidratt med betydelig effektivisering de senere årene, jfr. pkt. 4.5.1. Dette innebærer at DFS i framtiden må bli kompensert for pris- og lønnsvekst, og at grunnstøtten for 2015 må videreføres på samme reelle nivå som i 2014.»

Pris- og lønnsveksten er forventet å bli lav de nærmeste årene, og vi har lagt inn ca. 2,0 % økning i gjennomsnitt per år.

Administrasjonen foreslår å opprettholde fjorårets tingvedtatte prioriteringer ved mer/mindre inntekter enn prognosen tilsier (vi har tatt med eventuelt tilrettelegging av kurs for politiet, som er tema i forhold til justissektoren).

Administrasjonens drøfting

Etter at Skyttertetinget har vedtatt å behandle økonomisk prognose i langtidsplanen istedenfor søknad om offentlige midler og budsjett for private midler, blir den økonomiske prognosen Skyttertetinget sitt verktøy for å kunne påvirke prioriteringer og hvordan tilgjengelige midler best kan benyttes for å utvikle organisasjonen og å skape mest mulig aktivitet framover.

Skyttertetinget vil gjennom behandling av prognosen gi overordnede føringer for hvilke aktiviteter som skal prioriteres i god tid før styret starter sitt budsjettarbeid, som sammen med prognosen danner grunnlag for DFS sin søknad om offentlige midler påfølgende år.

Planlagt virksomhet 2016

Planlagt virksomhet i 2016 tar utgangspunkt i vårt gitte oppdrag (grunnreglene) og vedtatt langtidsplan. Langtidsplanen inneholder 6 satsingsområder for organisasjon i planperioden 2012 – 2016:

- Samarbeid med Forsvaret
- DFS rolle som samfunnsaktør
- Ungdom og rekruttering
- Utdanning og kompetanse
- Arrangement- og anleggsutvikling
- Organisasjon og økonomi

Langtidsplanen skal opp til ny behandling på Skyttertetinget 2016. I budsjettsøknaden for 2016

fokuseres det på gjennomføring av satsingsområdene med vedtatte tiltak, miljøpakkebidrag og bidrag til sikring av en desentralisert skytebanestruktur som er fundamentet for utøving av aktiviteten i DFS.

Fordeling mellom drift, prosjektstøtte (aktivitet) og øremerkede midler er følgende:

Post	Drift	Aktivitet	Øremerket
11 Administrasjon	X		
12 Arrangement		X	
14 Driftstilskudd lavere organisasjonsledd	X		
15A Ordinære banebidrag	X		
15B Spesielle støytiltak (miljøpakke)			X
16 Utdanning		X	
17 Ungdom og rekruttering Ammunisjonsbidrag		X X	
18A Feltskyting		X	
18B Skogsløp og Skifeltskyting		X	
20 Markedsføring/informasjon	X	X	
21 Andre prosjekter	X		

Prioritering av aktiviteter som det søkes prosjektstøtte til følger av langtidsplanen og økonomisk prognose.

Den økonomiske prognosen baserer seg på ny budsjettmodell, og vi kommenterer her hovedpostene med endringer utover forventet lønns- og prisjustering.

Inntekter:

Offentlige tilskudd

Tilskudd fra FD justeres med forventet lønns- og prisstigning på gjennomsnittlig 2,0 % i perioden. Andre offentlige tilskudd vil være iht. prosjektsøknader.

Arrangementsavgifter

Tallene er justert for forventet deltakelse på LS i perioden, da dette har vesentlig betydning for inntekter på denne posten.

Momskompensasjon

Det er lagt inn momskompensasjon tilsvarende det vi fikk i 2014.

Utgifter:

Administrasjon

Økning i perioden relaterer seg hovedsakelig til økte lønnskostnader og justering av faste driftsavtaler. Det må påregnes ekstra kostnader i forbindelse med flytting av Skytterkontoret i 2017, men dette forutsettes dekket innenfor samlet budsjetttramme. Økning fra 2015 til 2016 skyldes at Landslotteriet belastes for administrative kostnader i 2015.

Arrangement

Det forventes noe høyere kostnad med LS 2016 i Målselv (reise og opphold), for øvrig korrigert for prisstigning.

Driftstilskudd lavere organisasjonsledd

Det er lagt inn 1 krone per aktiv skytter i økning til samlagene fra og med 2016.

Utdanning

Det er lagt inn en ny stilling spesielt retta mot kurstilbud Forsvaret og politiet, samt en viss økning i kurstilbudet til organisasjonen.

Informasjon/markedsføring

Denne posten er justert for kommunikasjonsprosjektet i perioden 2015-2017. I 2018 vurderes det å styrke markedssida på Skytterkontoret med en fast stilling som forlengelse av kommunikasjonsprosjektet. Dette må vurderes ut fra hvordan den finansielle utviklingen av DFS vil bli framover.

Generelt

Den økonomiske prognosen er offensiv med tanke på dagens bevilgninger og inntekter. Ser vi bort fra Landslotteriet legges det til grunn en gjennomsnittlig økning i inntektene på knappe 3 % per år. Det synes likevel rett å være offensiv i tankegang og målsettinger, og så får vi heller ta de nødvendige korrigeringer gjennom årlige budsjetter og behandling av økonomiske prognoser i framtida.

I løpet av høsten forventes det at Stortinget behandler Solli-utvalgets anbefaling, eller eventuelt annen anbefaling som måtte komme fra Regjeringen. Resultatet av denne behandlingen vil være avgjørende for DFS framtid, og hvordan organisasjonen skal finansieres framover. Norges Skytterstyre og Skytterkontoret legger ned mye arbeid for å få et best mulig grunnlag for framtida, men samtidig må vi være førebudd på at det kan komme endringer. I skrivende stund legger vi til grunn Solli-utvalgets enstemmige anbefaling i den økonomiske prognosen, eventuelle endringer må innarbeides når behandlingen er ferdig.

Administrasjonen anbefaler Norges Skytterstyre å fremme følgende forslag til vedtak for Skyttertinget 2015:

Følgende endringer vedtas i Langtidsplan 2012-2016, kapittel 11:

Kapittel 11 Økonomisk prognose 2015-2019:

Tekst		Regnskap 31.12.2014	Budsjett 2015	Prognose 2016	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019
Tilskudd fra FD		28 500 000	28 740 000	29 300 000	29 900 000	30 500 000	31 100 000
Andre off. tilskudd			-	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Omsetning salgsavd.		24 283 936	25 500 000	26 000 000	26 500 000	27 000 000	27 500 000
Omsetning NST		2 205 290	2 278 000	2 400 000	2 450 000	2 550 000	2 600 000
Kontingent skytterlag		1 854 381	2 175 000	2 175 000	2 175 000	2 175 000	2 175 000
Arrangementsavgifter		878 500	1 470 000	1 100 000	1 250 000	1 450 000	1 250 000
Markedsinntekter		-	600 000	1 000 000	1 250 000	1 750 000	2 000 000
Momskompensasjon		1 710 849	1 400 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
Landslotteriet		1 386 765		1 700 000		1 700 000	
Andre inntekter		519 426	550 000	600 000	600 000	600 000	700 000
Sum inntekter		61 339 147	62 713 000	66 975 000	66 825 000	70 425 000	70 025 000
Administrasjon	D	7 069 823	7 605 000	7 800 000	8 100 000	8 400 000	8 700 000
Arrangementer	A	3 558 436	3 819 000	4 100 000	3 900 000	3 950 000	4 000 000
Medaljer, premier	A	613 000	625 000	625 000	625 000	625 000	625 000
Driftstilskudd org. ledd	D	1 446 016	1 456 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000

Anleggsavdeling							
- Ordinære bidrag	D	3 714 678	4 209 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000
- Miljøpakke	Ø	5 726 364	5 500 000	5 500 000	5 600 000	5 800 000	6 000 000
Utdanning	A	3 651 716	3 750 000	4 100 000	4 400 000	4 450 000	4 500 000
Ungdom/rekruttering	A	2 327 348	2 571 000	2 600 000	2 700 000	2 750 000	2 850 000
Ammunisjonsbidrag	A	-	-	-	-	-	-
Felt- og skifelttskyting	A	725 175	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000
Info-/markedsføring	D/ A	2 891 158	1 925 000	2 100 000	2 200 000	2 900 000	2 950 000
Andre prosjekter	A	-	-	1 000 000	1 000 000	1 500 000	1 500 000
Sum org. utgifter		31 723 714	32 260 000	34 725 000	35 425 000	37 275 000	38 025 000
Kostnader salgsavd.		24 014 226	25 046 000	25 500 000	26 000 000	26 500 000	27 000 000
Kostnader NST		2 432 440	2 278 000	2 400 000	2 450 000	2 550 000	2 600 000
Kostnader IKT-tjenester		1 694 843	1 675 000	1 675 000	1 675 000	1 675 000	1 675 000
Andre kostnader/overf.		-	-	-	-	-	-
Kommunikasjonsprosjekt	A	-	900 000	900 000	900 000	-	-
Landslotteriet		1 379 781	-	1 300 000	-	1 300 000	-
Overført tilskudd FD		-158 632	-	-	-	-	-
Totale kostnader		61 086 372	62 159 000	66 500 000	66 450 000	69 300 000	69 300 000
Resultat		252 775	554 000	475 000	375 000	1 125 000	725 000

Prosentvis fordeling Drift / Aktivitet / Øremerka for avmerka poster:

Fordeling utgifter		R 2014	B 2015	P 2016	P 2017	P 2018	P 2019
Drift	D	42 %	42 %	41 %	41 %	41 %	41 %
Aktivitet	A	40 %	41 %	44 %	44 %	43 %	43 %
Øremerka (miljøpakke)	Ø	18 %	17 %	15 %	15 %	16 %	16 %

Prioritering ved mer inntekter enn prognosen tilsier:

- 1) Styrke kursvirksomheten retta mot Forsvarets behov (forutsetter finansiering over FD)
- 2) Styrke kommunikasjons- og markedsretta arbeid (forutsetter markedsinntekter)
- 3) Ammunisjonsbidrag (kan vurderes under posten "Andre prosjekter")
- 4) Styrke Skytterkontorets IKT-ressurser
- 5) Styrke utdanningen av tillitsvalgte og skyteinstruktører i samlag og skytterlag

Prioritering ved mindre inntekter enn prognosen tilsier:

- 1) Øke markedsinntekter
- 2) Redusere ordinære banebidrag
- 3) Sentral skyteprøveavgift (tas opp med Miljødirektoratet og NJFF)
- 4) Innføre sentral medlemskontingent

Norges Skytterstyre innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Administrasjonens forslag vedtas.

Enstemmig vedtatt.

Jan Åge Gjerstad redegjorde.

Morten Eken (Ringerike skyttersamlag) foreslo å endre prioriteringen ved mindre inntekter enn prognosen tilsier ved å la punkt 3 og 4 bytte plass.

Følgende hadde ordet:

Ola Krogstad, Morten Eken, Odd Køhl, Helge Lillekvelland, Torleif Skudalsnes, John Terje Frantzen, Arne Fossmo.

Vedtak:

Norges Skytterstyres innstilling ble vedtatt med 55 stemmer mot 1 stemme for Ringerike sitt forslag.

Sak 12: Satser for godtgjørelser til sentralt tillitsvalgte

I sak 14 på Skyttertinget 2002 ble følgende regelverk vedtatt for godtgjørelser til skyttertingsvalgte medlemmer av Norges Skytterstyre og andre sentralt oppnevnte utvalg og komiteer (Betegnelsen «Formannen» er erstattet med «Presidenten»):

«A – Styrehonorar

Presidenten og de øvrige skyttertingsvalgte medlemmer av Norges Skytterstyre tilstås et fast årlig styrehonorar. Størrelsen på styrehonoraret fastsettes av Skyttertinget.

B – Godtgjørelse for møter og andre pålagte oppdrag

Skyttertingsvalgte medlemmer av Norges Skytterstyre, DFSU og SFU samt andre sentralt oppnevnte utvalg og komiteer tilstås en godtgjørelse pr. dag for møter og andre pålagte oppdrag i forbindelse med sitt tillitsverv. Møter eller andre pålagte oppdrag på lørdager og/eller søndager godtgjøres ikke. Det samme gjelder varamedlemmer som må møte i stedet for faste medlemmer. Størrelsen på møtegodtgjørelsen fastsettes av Skyttertinget.

C – Dekning av utgifter til reise, kost og overnatting

Skyttertingsvalgte medlemmer av Norges Skytterstyre, DFSU og SFU samt andre sentralt oppnevnte utvalg og komiteer får dekket sine utgifter til reise, kost og overnatting ved deltakelse i møter og andre pålagte oppdrag i forbindelse med sitt tillitsverv. Det samme gjelder varamedlemmer som må møte i stedet for faste medlemmer. Utgiftene dekkes etter bestemmelsene i Statens Reiseregulativ.

1. Styrehonoraret fastsettes til:

- Presidenten i Norges Skytterstyre: kr 50.000 pr. år
- Skyttertingsvalgte medlemmer av Norges Skytterstyre: kr 5.000 pr. år

2. Godtgjørelse for møter og andre pålagte oppdrag fastsettes til: kr 1.200 pr. dag»

I sak 17 på Skyttertinget 2011 ble følgende vedtatt:

”Valgkomiteen skal hvert år fremme forslag til Skyttertinget om justering av årlig, fast styrehonorarer for Presidenten og øvrige skyttertingsvalgte medlemmer av Norges Skytterstyre. Dessuten møtegodtgjørelse pr. dag for møter og andre pålagte oppdrag for medlemmer av Norges Skytterstyre og sentrale utvalg og komiteer. Det gis ikke møtegodtgjørelse for lør/søn.”

I sak 15 på Skyttertinget 2012 ble følgende satser vedtatt:

- President i Norges Skytterstyre kr 75 000,- pr. år.
- Skyttertingsvalgte medlemmer av Norges Skytterstyre kr 7 500,- pr. år
- Godtgjørelse for møter og andre pålagte oppdrag fastsettes til kr 1 500,- pr. dag.

I sak 15 på Skyttertinget 2013 ble det vedtatt å videreføre satsene. Tinget fastsatte samtidig at kjøregodtgjørelse for medlemmer og varamedlemmer av Skytterstyret, samt medlemmer av sentrale verv/utvalg godtgjøres med kr 2,-/km.

Valgkomiteen foreslår at satsene holdes uendret for 2016.

Valgkomiteen innbyr Skyttertinget 2015 til å fatte følgende vedtak:

Satsene for godtgjørelser til sentralt tillitsvalgte holdes uendret for 2016.

Vedtak:

Valgkomiteens forslag enstemmig vedtatt.

Sak 13: Orientering om status for behandling av Solli-utvalgets rapport

Skyttertinget fikk tilsendt og ble orientert om Solli-utvalgets rapport på Skyttertinget i 2014. Rapporten har vært til behandling i Forsvarsdepartementet, og rapportens anbefalinger fremmes trolig til behandling for Stortinget i løpet av høsten 2015.

Skyttertinget 2015 fikk en dagsaktuell orientering om status i saken fra presidenten i Norges Skytterstyre, Olav K. Vaaje og generalsekretær Jarle Tvinnereim.

Sak 14: Valg

Valgkomiteens leder, Lars Johan Hereid redegjorde.

1. President i Norges Skytterstyre:

Innstilling fra valgkomiteen: Bernt Grimstvedt.

Forslag fra Gauldal skyttersamlag: Ola Røtvei.

Forslag fra Uttrøndelag skyttersamlag: Bernt Iver Ferdinand Brovold.

Ved innledende avstemming ble det avgitt 21 stemmer for Brovold, 21 stemmer for Grimstvedt og 14 stemmer for Røtvei. Ved første avstemming ble det avgitt 27 stemmer for Brovold og 28 stemmer for Grimstvedt. 1 stemme var blank. Reglene krevde dermed ny avstemming. Andre avstemming ga 28 stemmer på Brovold og 28 stemmer på Grimstvedt, som tilsier loddtrekning. Kandidatene ba dermed om en pause for rådslagning som endte med at Bernt Grimstvedt trakk sitt kandidatur. Bernt Iver Ferdinand Brovold ble dermed ny president i Norges Skytterstyre.

2. Medlemmer av Norges Skytterstyre med varamedlemmer:

Nord-Norge

Medlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Torben Knudsen.

Torben Knudsen ble valgt med akklamasjon.

Varamedlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Eva Rubbås-Risvik.

Forslag fra Aust-Finnmark: Arnulf Losvar.

Eva Rubbås-Risvik ble valgt med 38 stemmer mot 17 stemmer for Arnulf Losvar. 1 stemme var blank.

Vestlandet

Medlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg av Oddbjørn Meland.
Oddbjørn Meland ble gjenvolgt med akklamasjon.

Varamedlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg av Leiv Reksten.
Leiv Reksten ble gjenvolgt med akklamasjon.

3. Visepresident i Norges Skytterstyre:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg av Heidi Skaug.

Det ble avgitt 51 stemmer for Heidi Skaug. 4 stemmer var blanke og en stemme ble forkastet. Heidi Skaug ble dermed gjenvolgt til visepresident i Norges Skytterstyre.

4. Medlemmer til Ungdomsutvalget (DFSU) med varamedlemmer:

Nord - Norge

Medlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg av Ole Henry Finvåg.
Ole Henry Finvåg ble gjenvolgt med akklamasjon.

Varamedlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg av Jan Fredriksen.

Forslag fra Troms skyttersamlag: Børre Pedersen.

Jan Fredriksen ble valgt med 33 stemmer mot 21 stemmer for Børre Pedersen. 2 stemmer var blanke.

Sørlandet

Medlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg av Kjell Strand Hovland.
Kjell Strand Hovland ble gjenvolgt med akklamasjon.

Varamedlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg av Marianne Borgen.
Marianne Borgen ble gjenvolgt med akklamasjon.

Østlandet

Medlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg av Unni Bjarkøy.

Forslag fra Opland skyttersamlag: Anne Ingeborg Sogn Øiom.

Ved første avstemming ble det avgitt 27 stemmer for Bjarkøy og 28 stemmer for Sogn Øiom. 1 stemme var blank. Ved andre avstemming ble det avgitt 22 stemmer for Bjarkøy og 32 stemmer for Sogn Øiom. 2 stemmer var blanke.

Anne Ingeborg Sogn Øiom ble dermed valgt til medlem av DFSU fra Østlandet.

Varamedlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Helene Rønningen.
Helene Rønningen ble valgt med akklamasjon.

5. Leder i DFSU:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg av Kjell Strand Hovland.
Kjell Strand Hovland ble gjenvolgt med akklamasjon.

6. Nestleder i DFSU:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg av Unni Bjarkøy.
Ettersom Unni Bjarkøy ble erstattet av Anne Ingeborg Sogn Øiom kom valgkomiteen med forslag på Kari Sofie Brøndbo Fiskum som ny nestleder i DFSU.
Kari Sofie Brøndbo Fiskum ble valgt som ny nestleder i DFSU med akklamasjon.

7. Utvalget for Skifeltskyting

Medlemmer:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Rolf Magne Hellevang.
Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Olav Solheim.
Begge ble gjenvolgt med akklamasjon.

Leder i SFU:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Asmund O. Amundsen.
Asmund O. Amundsen ble gjenvolgt til leder i SFU med akklamasjon.

Varamedlemmer:

Innstilling på personlig varamedlem for Hellevang: Gjenvalg på Olav Endre Monstad.
Innstilling på personlig varamedlem for Solheim: Gjenvalg på Janne Kornbrekke.
Begge ble gjenvolgt med akklamasjon.

8. Rådgivende utvalg:

Medlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Roy Håkstad.
Roy Håkstad ble gjenvolgt med akklamasjon.

Leder:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Egil Sotnakk.
Egil Sotnakk ble gjenvolgt med akklamasjon.

Varamedlemmer:

Innstilling fra valgkomiteen på varamedlem 1: Gjenvalg på Alf Høysæter.
Innstilling fra valgkomiteen på varamedlem 2: Gjenvalg på Åse Marit Myrvang.
Begge ble gjenvolgt med akklamasjon.

9. Domsutvalget:

Medlemmer:

Innstilling fra valgkomiteen på medlem: Gjenvalg på Arnfinn Tangstad.
Innstilling fra valgkomiteen på medlem: Gjenvalg på Erling Melvær.
Begge ble gjenvolgt med akklamasjon.

Leder av domsutvalget:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Erling Melvær.
Erling Melvær ble gjenvolgt med akklamasjon.

Nestleder i domsutvalget:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Arnfinn Tangstad.
Arnfinn Tangstad ble gjenvalgt med akklamasjon.

Varamedlemmer:

Innstilling fra valgkomiteen på varamedlem 1: Gjenvalg på Sissel Lillekvelland.
Innstilling fra valgkomiteen på varamedlem 2: Gjenvalg på Svein Grønsund.
Begge ble gjenvalgt med akklamasjon.

10. Appellutvalget:

Medlemmer:

Innstilling fra valgkomiteen på medlem: Gjenvalg på Tor Inge Mathisen.
Innstilling fra valgkomiteen på medlem: Gjenvalg på Einar Vorland.
Begge ble gjenvalgt med akklamasjon.

Leder i appellutvalget:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Einar Vorland.
Einar Vorland ble gjenvalg til leder i appellutvalget med akklamasjon.

Nestleder i appellutvalget:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Tor Inge Mathisen.
Tor Inge Mathisen ble gjenvalgt til nestleder i appellutvalget med akklamasjon.

Varamedlemmer:

Innstilling fra valgkomiteen på varamedlem 1: Bjørn Bylund.
Bjørn Bylund ble valgt med akklamasjon.

Innstilling fra valgkomiteen på varamedlem 2: Ivar Rinde.
Ivar Rinde ble valgt med akklamasjon.

11. Representant til Norges Forsvarsforening

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på President i DFS.
Presidenten gjenvalgt med akklamasjon.

Vararepresentant til Norges Forsvarsforening

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på visepresident i DFS.
Visepresidenten gjenvalgt med akklamasjon.

12. Valgkomiteen

Midt-Norge

Medlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Ola Krogstad.
Ole Krogstad ble valgt med akklamasjon.

Varamedlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Per Gunnar Tønne.
Per Gunnar Tønne ble valgt med akklamasjon.

Vestlandet:

Medlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Bjørn Ove Aakre.
Bjørn Ove Aakre ble gjenvolgt med akklamasjon.

Varamedlem:

Innstilling fra valgkomiteen: Gjenvalg på Christian Rekkedal.
Christian Rekkedal ble gjenvolgt med akklamasjon.

Avslutning

President Olav K. Vaaje refererte hilsen fra Hans Majestet Kongen. Vaaje gratulerte Bernt Iver Ferdinand Brovold som nyvalgt president samt gratulerte Torben Knudsen som nytt medlem i Norges Skytterstyre etter Henning Ivarrud. Han gratulerte videre alle nye og gjenvolgte medlemmer i de øvrige vervene. Deretter takket han skyttertingsrepresentantene for god og saklig debattering og takket møtelederne for god møteledelse. Videre takket han styret og administrasjonen for samarbeidet i årene han har vært president, og ønsket lykke til videre både til den nyvalgte presidenten og til hele organisasjonen.

Henning Ivarrud takket for seg og ønsket nyvalgt president og nytt styre lykke til. Han takket administrasjonen for samarbeidet.

Oddbjørn Meland og Kjell Strand Hovland takket for fornyet tillit.

Heidi Skaug takket for fornyet tillit som visepresident og takket Henning Ivarrud og Olav K. Vaaje for samarbeidet. Hun ser fram til å samarbeide med de nye medlemmene i styret.

Torben Knudsen takket for tilliten og takket Henning Ivarrud for mange års samarbeid.

Møtelederne takket for et godt møte. Deretter ble Skyttertinget 2015 hevet og forsamlingen sang første vers av «Ja vi elsker».

Underskrift protokoll:

Bjørn Skoglund

Bengt Næss

Protokoll vedlegg

Årsberetning og årsregnskap 2014

ÅRSBERETNING 2014 AVGITT I HENHOLD TIL REGNSKAPSLOVEN

Det frivillige Skyttervesen (DFS) er en ideell, frivillig, landsomfattende organisasjon opprettet ved stortingsvedtak i 1892. DFS startet sitt virke 1.juli 1893, med formål å fremme praktisk skyteferdighet innen det norske folk, og derved dyktiggjøre det for landets forsvar.

Virksomheten skjer i skytterlagene (ca 845) over hele landet etter retningslinjer gitt av Stortinget, Skyttertinget og Norges Skytterstyre. Skytterkontoret er DFS' administrasjons-, kompetanse- og servicekontor og er plassert i Oslo.

Drift og aktiviteter i DFS finansieres i hovedsak av tilskudd fra Forsvarsdepartementet. I tillegg var drift og aktiviteter i 2014 forutsatt finansiert ved en sentral deltakeravgift på Landsskytterstevnet og Norgescupen i baneskyting. Sentralleddets andel av mva-kompensasjon og frifondtilskudd, et samlet plussresultat i salgsvirksomhet samt lotteri og renteinntekter var også en del av finansieringen av DFS i 2014.

Årsresultatet er på 252.775 kroner.

Norges Skytterstyre mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av Det frivillige Skyttervesens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Fortsatt drift av organisasjonens virksomhet er lagt til grunn for regnskapet, da styret anser at forutsetningen for fortsatt drift av den sentrale virksomheten er til stede.

Arbeidsmiljøet ved Skytterkontoret er sikret gjennom internkontroll for å ivareta helse, miljø og sikkerhet. Et eget verneombud sørger for at de pålagte kontrollrutiner blir fulgt.

På Skytterkontoret jobber det 2 kvinner og 13 menn. Alle stillinger er heltid. I tillegg har vi et midlertidig engasjement knyttet til oppfølging av avtalen med våpenleverandøren Sig Sauer.

Generalsekretær og assisterende generalsekretær, som utgjør Skytterkontorets ledelse, er begge menn. Alle faste stillinger på Skytterkontoret har sin egen stillingskode etter Statens Lønnsplanhefte, og følger en fast lønnsramme. Dette momentet er viktig for å fremme likestilling mellom kjønnene på Skytterkontoret.

I hele organisasjonen jobbes det for å få større kvinneandel blant våre tillitsvalgte på alle nivåer. DFS har kvinnerepresentasjon i Norges Skytterstyre og DFSU.

Det har ikke vært alvorlige skader eller ulykker som har rammet de ansatte i 2014. Sykefraværet ved Skytterkontoret utgjorde 4,5 % av den ordinære arbeidstiden.

Det frivillige Skyttervesen har i 2014 vært involvert i forskning og utvikling innenfor følgende områder:

- Utvikling og oppgradering av utdannings- og støttemateriell for tillitsvalgte.
- Videreutvikling av sentralt medlemsregister.

Organisasjonens virksomhet påvirker det ytre miljøet på to hovedområder:

- Gjennom salgsvirksomheten gjør en seg nytte av de transport- og distribusjonstilbud som finnes i samfunnet, og
- aktiviteten i skytterlagene påvirker det ytre miljø, vesentlig i form av støy. Disse forholdene er regulert gjennom Forurensningsloven og tilhørende konsesjonsbestemmelser.

Oslo, 27. april 2015

Olav K. Vaaje
President

Heidi Skaug
Visepresident

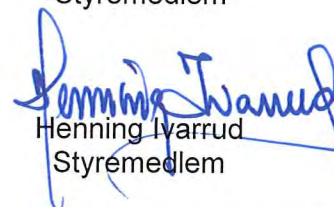
Jan Åge Gjerstad
Styremedlem

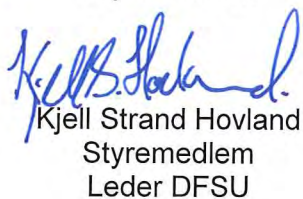
Jens Sverre Knutsen
Styremedlem

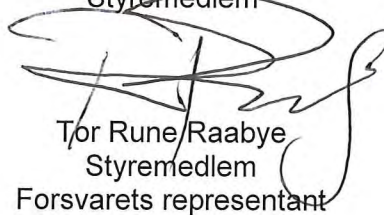
Oddbjørn Meland
Styremedlem

Henning Ivarrud
Styremedlem

Kjell Strand Hovland
Styremedlem
Leder DFSU

Tor Rune/Raabye
Styremedlem
Forsvarets representant

Jarle Tvinnereim
Generalsekretær

**DET FRIVILLIGE SKYTTERVESEN
RESULTATREGNSKAP 2014**

DRIFTSINNETEKTER	Noter	2014	2013
Salgsinntekter	1,3-5	26 546 357	27 797 328
Abonnementsinntekter	4	1 872 250	1 974 200
Tilskudd fra FD	2	28 500 000	28 605 000
MVA-kompensasjon		1 710 849	1 463 641
Arrangementsavgifter		878 500	904 041
Salgsinntekter landslotteriet	6	1 386 765	
Andre inntekter		279 412	301 667
Sum driftsinntekter		61 174 133	61 045 877
DRIFTSKOSTNADER			
Varekostnad	1	21 972 420	21 654 421
Lønnskostnad	1,10	11 601 405	11 619 761
Avskrivning varige driftsmidler	1,8		
Annen driftskostnad	1,10	18 527 035	17 756 464
Utbetalte tilskudd	1	9 144 144	9 308 713
Sum driftskostnad		61 245 004	60 339 359
NETTO TIL/FRA TILSKUDD FD			
Overførte tilskudd fra FD til neste år	2,11	-53 874	-212 506
Overførte tilskudd fra FD fra tidligere år	2,11	212 506	-123 105
DRIFTSRESULTAT PRIVATE MIDLER		87 761	370 907
FINANSINNETEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Sum finansinntekter		165 014	154 843
Resultat av finansposter		165 014	154 843
ÅRSRESULTAT		252 775	525 750
Endring i egenkapitalen:			
Egenkapital med lovpålagte restriksjoner			
Rekrutteringsfremmende tiltak			-121 037
Egenkapital med selvpålagte restriksjoner			
Overførte midler DFS Trygdefondet	12	-17 960	-16 926
Annen egenkapital			
Fri egenkapital		270 735	663 713
Sum		252 775	525 750

DET FRIVILLIGE SKYTTERVESEN
BALANSE PR 31.12.2014

	Noter	2014	2013
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Finansielle anleggsmidler			
Aksjer	13	600 000	
Finansiering reservedelslager Sauer	8	500 000	500 000
Sum finansielle anleggsmidler		1 100 000	500 000
SUM ANLEGGSMIDLER		1 100 000	500 000
OMLØPSMIDLER			
Varer	9	10 128 811	8 667 736
Fordringer			
Kundefordringer		1 425 884	2 428 996
Andre kortsiktige fordringer	9	1 148 648	1 188 322
Sum fordringer		2 574 532	3 617 318
Bankinnskudd, kontanter og lignende	11	9 872 146	3 150 662
SUM OMLØPSMIDLER		22 575 489	15 435 716
SUM EIENDELER		23 675 489	15 935 716

DET FRIVILLIGE SKYTTERVESEN
BALANSE 31.12.2014

	Noter	2014	2013
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Med lovpålagte restriksjoner			
Felt-/skifelt		269 344	269 344
Skytebanesikkerhet		49 662	49 662
Markedsføring/informasjon		82 544	82 544
Sum		401 550	401 550
Med selvpålagte restriksjoner			
DFS Trygdefondet	12	476 965	494 925
Døvles veteranpremiefond		7 000	7 000
Sum		483 965	501 925
Annen egenkapital			
Fri egenkapital		8 508 344	8 237 609
Sum		8 508 344	8 237 609
SUM EGENKAPITAL		9 393 859	9 141 084
GJELD			
Kortsiktig gjeld			
Ubenyttet tilskudd fra FD	11	53 874	212 506
Leverandørgjeld		6 079 512	3 888 779
Skyldig offentlige avgifter		677 155	751 751
Annen kortsiktig gjeld		7 471 089	1 941 596
Sum kortsiktig gjeld		14 281 630	6 794 632
SUM GJELD		14 281 630	6 794 632
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		23 675 489	15 935 716

Oslo, 27. april 2015

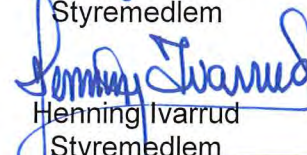

 Olav K. Vaaje
 President

 Heidi Skaug
 Visepresident

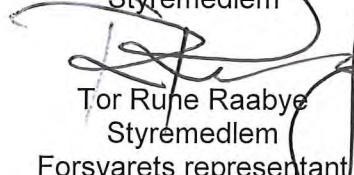

 Jan Åge Gjerstad
 Styremedlem

 Jens Sverre Knutsen
 Styremedlem

 Oddbjørn Meland
 Styremedlem

 Henning Ivarrud
 Styremedlem

 Kjell Strand Hovland
 Styremedlem
 Leder DFSU

 Tor Rune Raabye
 Styremedlem
 Forsvarets representant

 Jarle Tvinnereim
 Generalsekretær

DET FRIVILLIGE SKYTTERVESEN

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og er utarbeidet etter norske regnskapsregler. Anbefalinger til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner er lagt til grunn der dette er ansett formålstjenlig. For øvrig er god regnskapsskikk for små foretak lagt til grunn.

Årsregnskapet omfatter driften av den sentrale delen av Det frivillige Skyttervesen. Det er utarbeidet egen regnskapsoppstilling over aktivitetene som er finansiert ved hjelp av tilskuddet mottatt fra Forsvarsdepartementet. Denne er inntatt som note i regnskapet. Ubrukte tilskuddsmidler i 2014 er oppført i balansen som kortsiktig gjeld.

Aktiviteten som er finansiert av andre inntekter er i regnskapet fordelt på følgende virksomhetsområder:

- Salg av våpen, ammunisjon og organisasjonsartikler,
- drift av Norsk Skyttertidende,
- drift av "Mitt DFS",
- Landslotteriet 2014,
- organisasjonsvirksomhet som tar til seg kostnader som ikke dekkes av det offentlige tilskuddet.

Transaksjoner regnskapsføres til verdien på transaksjonstidspunktet. Tilskuddet fra Forsvarsdepartementet resultatføres i tildelingsåret. Med tildelingsåret menes samme år som tilskuddet er ment å dekke driften av Det frivillige Skyttervesen. Øvrige offentlige tilskudd resultatføres i samme år som tilsagn blir gitt. Annen inntekt resultatføres når den er opptjent. Utgifter er kostnadsført i samme periode som tilhørende inntekt og aktivitet.

Det frivillige Skyttervesen er ikke skattepliktig for noen del av virksomheten.

Klassifisering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen et år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler.

Kundefordringer

Kundefordringene er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetninger til forventet tap.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer for videresalg er verdsatt til laveste av anskaffelseskost etter FIFO-prinsippet og virkelig verdi.

Varige driftsmidler

Eiendeler bestemt til varig eie og bruk, balanseføres og avskrives. Avskrivning gjennomføres lineært over driftsmidlets økonomiske levetid.

Pensjonsforpliktelser

DFS har avtale om avtalefestet pensjonsordning. Ordningen er tilskuddsbasert gjennom medlemskap i Statens Pensjonskasse. Det er derfor ingen pensjonsforpliktelser knyttet til ordningen.

Note 1 – Fordeling av inntekter og kostnader

	INNEKTER			KOSTNADER					
	Salgs- inntekter	Andre inntekter	SUM	Vare- Kostnader	Lønns- kostnader	Av- og ned- skrivninger	Annen driftskostnad	Utbetalte tilskudd	SUM
Andre midler									
Salgsvirksomheten	24 283 936		24 283 936	20 850 122	1 487 804		1 676 300		24 014 226
Norsk Skyttertidende	333 040	1 872 250	2 205 290	1 006 962	954 355		471 123		2 432 440
IKT-tjenester skytterlag og samlag	1 854 381		1 854 381	115 336	558		1 528 133		1 644 027
Landslotteriet		1 386 765	1 386 765		213 984		1 165 797		1 379 781
Organisasjonens øvrige inntekter og utg	75 000	2 868 761	2 943 761		88 191		3 027 707		3 115 898
Sum andre midler	26 546 357	6 127 776	32 674 133	21 972 420	2 744 892		7 869 060		32 586 372
Tilskudd fra FD					4 årsverk				
11 Administrasjon		28 500 000	28 500 000		3 110 181		3 907 999		7 018 180
12a Landsskytterstevnet					511 052		1 153 653		1 664 705
12b Nordisk Mesterskap					70 258		226 763		297 021
12d NM skifelt og skogsløp					20 440		33 211	40 000	93 651
14 Tilskudd til lavere organisasjonledd								1 446 016	1 446 016
15a Ordinære anleggsmidler					1 213 588		1 732 201	768 889	3 714 678
15b Miljøpakkemidler					9 913		457 502	5 258 949	5 726 364
16 Utdanning					2 005 913		1 410 763	235 040	3 651 716
17 Rekruttering					670 844		728 504	928 000	2 327 348
18 Feltskyting/skifeltskyting					31 731		226 194	467 250	725 175
20 Markedsføring					1 212 593		781 185		1 993 778
Sum tilskudd fra FD		28 500 000	28 500 000		8 856 513		10 657 975	9 144 144	28 658 632
Sum totalt	26 546 357	34 627 776	61 174 133	21 972 420	11 601 405	11 årsverk	18 527 035	9 144 144	61 245 004

15 årsverk

Note 2 – Tilskudd fra FD

INNTEKTER	2014	2013
Ordinært tilskudd	23 500 000	23 012 000
Miljøpakkemidler	5 000 000	5 488 000
Andre tilskudd		105 000
Sum inntekter	28 500 000	28 605 000
UTGIFTER		
11 Administrasjon	7 018 180	6 771 717
12 Arrangementer		
12a Landsskytterstevnet	1 664 705	3 272 757
12b Nordisk Mesterskap	297 021	232 903
12d NM skifelt og NM skogsløp	93 651	51 741
Sum post 12	2 055 377	3 557 401
14 Tilskudd lag, samlag og kretser	1 446 016	1 498 528
15 Anleggsavdelingen		
15a Ordinær drift	3 714 678	2 783 983
15b Miljøpakken	5 726 364	5 710 010
Sum post 15	9 441 042	8 493 993
16 Utdanning	3 651 716	3 244 537
17 Ungdom og rekruttering	2 327 348	2 246 410
18 Felt- og skifeltskyting		
18a Feltskyting	347 250	258 000
18b Skifeltskyting	377 925	269 106
Sum post 18	725 175	527 106
20 Informasjon	1 993 778	1 929 697
Sum utgifter	28 658 632	28 269 389
Merforbruk tilskudd	-158 632	335 611
Underbruk av tilskudd fra tidligere år	212 506	-123 105
Overført tilskudd til neste år	53 874	212 506

Note 3 – Driftsregnskap salgsvirksomheten

	SUM		VÅPEN		AMMUNISJON		ANNET SALG	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Salgsinntekter								
Ordinære salgsinntekter	24 283 936	24 924 710	11 902 458	10 960 267	11 450 038	13 070 285	931 440	894 158
Sum salgsinntekter	24 283 936	24 924 710	11 902 458	10 960 267	11 450 038	13 070 285	931 440	894 158
Varekostnader								
Varekjøp	22 290 199	21 889 960	10 501 394	11 106 650	10 814 162	10 274 815	974 643	508 495
Endring varelager	-1 440 077	-672 273	-300 892	-1 994 307	-1 115 615	1 192 183	-23 570	129 851
Sum varekostnader	20 850 122	21 217 687	10 200 502	9 112 343	9 698 547	11 466 998	951 073	638 346
Bruttofortjeneste	3 433 814	3 707 023	1 701 956	1 847 924	1 751 491	1 603 287	-19 633	255 812
Bruttofortjeneste i prosent	14,14	14,87	14,30	16,86	15,30	12,27	-2,11	28,61
Lønnskostnader	1 487 804	1 412 349						
Annen kostnad								
Fraktkostnader	666 397	757 132						
Husleiekostnader	340 716	314 991						
Leasing/driftsavtaler	99 719	130 610						
Inventar, kontormaskiner	26 273	30 228						
Revisjon	74 025	63 945						
Andre konsulenttenester	6 516	91 783						
Kontorrekvisita, trykksaker	63 206	35 452						
Telefon og porto	38 730	11 900						
Reise- og oppholdsutgifter	116 018	84 165						
Markedsføring	119 350	161 987						
Forsikringer	76 350	60 845						
Tap på fordringer	49 000	31 933						
Sum annen kostnad	1 676 300	1 774 971						
Driftsresultat	269 710	519 703						

Note 4 – Driftsregnskap for Norsk Skyttertidende

	2014	2013
Driftsinntekter:		
Annonseinntekter	333 040	361 143
Abonnementsinntekter	1 872 250	1 974 200
Sum driftsinntekter	2 205 290	2 335 343
Produksjon-/distribusjonskostnader		
Trykningsutgifter	566 000	570 000
Porto- og distribusjon	440 962	424 319
Sum produksjons-/distribusjonskost	1 006 962	994 319
Lønnskostnader	954 355	970 203
Annen driftskostnad		
Driftsavtaler	8 845	15 119
Inventar, kontormaskiner osv	7 320	34 890
Revisjonshonorar	20 563	17 763
Andre honorarer	46 568	58 417
Kontorrekvisita	9 909	14 249
Telefon og porto	56 412	33 001
Reise- og oppholdsutgifter	305 900	333 132
Markedsføring	6 231	9 610
Forsikring	3 375	3 277
Tap på fordringer	6 000	
Sum annen driftskostnad	471 123	519 458
Driftsresultat	-227 150	-148 637

Note 5 – IKT-tjenester til skytterlag og skyttersamlag

	2014	2013
Inntekter:		
Salgsinntekter	1 854 381	1 860 880
Sum inntekter	1 854 381	1 860 880
Varekostnader:		
Tjenester til videresalg	115 336	67 415
Sum varekostnader	115 336	67 415
Lønnskostnader	558	58 751
Annen driftskostnad		
Drifting av "mitt DFS"	420 890	428 706
Inventar kontormaskiner osv	40 594	24 065
Konsulentonorarer EDB	914 169	901 229
Kontorrekvisita	15 167	10 440
Telefon og porto, epost skytterlag/samlag	78 446	38 007
Reise- og oppholdsutgifter		1 391
Markedsføring	5 511	8 371
Ansvarsforsikring	53 356	52 767
Sum annen driftskostnad	1 528 133	1 464 976
Driftsresultat	210 354	269 738

Note 6 – Landslotteriet 2014

	2014
Brutto salgsinntekter	2 571 800
Til skytterlagene	1 185 035
Netto salgsinntekter	1 386 765
Lønnskostnader	213 984
Trykking skrapelodd	194 500
Lotterigevinster	800 377
Porto og andre kostnader	61 870
Motivasjonspremier	109 050
Sum kostnader	1 379 781
Resultat	6 984

Antall solgte lodd: 102872

Note 7 – Organisasjonsutgifter

	2014	2013
Administrasjon	102 459	713 488
Arrangementer	1 503 059	131 342
Medaljer, premier, hedersbevisninger	613 000	572 792
Ordinære anleggsmidler		1 179 633
Ungdom og rekruttering		127 764
Informasjon	897 380	347 974
	3 115 898	3 072 993

Note 8 – Varige driftsmidler

	Salgs- avdelingen	Øvrig virksomhet	Offentlige Midler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.14	162 056	192 325	621 241	975 622
Tilgang 2014	0	0	0	0
Avgang 2014	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.14	162 056	192 325	621 241	975 622
Akkumulerte avskrivninger 31.12.14	162 056	192 325	621 241	975 622
Bokført verdi 31.12.14	0	0	0	0

Fordringer med forfall senere enn ett år:

	2014	2013
Finansiering reservedelslager Sauer	500 000	500 000

Ingen del av gjelden forfaller senere enn 5 år

	2014	2013
Note 9 – Beholdninger		
Våpen	4 272 847	3 971 956
Ammunisjon	4 025 799	2 910 185
Organisasjonsartikler	1 830 165	1 785 595
Sum	10 128 811	8 667 736

Beholdning av premier og skjold	424 571	524 288
---------------------------------	---------	---------

Beholdningene er oppført til anskaffelseskost. Ukurans er hensyntatt. Beholdningen av premier og skjold er vurdert som forskuddsbetalt kostnad og inngår i posten "annen kortsiktig fordring".

Note 10 – Lønnskostnader ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte

Samlede lønnskostnader i resultatregnskapet er fordelt på følgende poster:

	2014	2013
Lønnskostnader	9 943 342	9 708 122
Folketrygdavgift	1 432 287	1 399 758
Pensjonskostnader (AFP)	115 479	102 723
Annen godtgjørelse	110 297	409 158
Sum	11 601 405	11 619 761

Antall årsverk i 2014: 15

	Generalsekretær	Styret
Lønn	904 467	120 000
Annen godtgjørelse	9 446	222 000
Sum	913 913	342 000

Lån til ansatte i organisasjonen utgjør kr 411 866.

Som arbeidsgiver har DFS oppfylt kravet til obligatorisk tjenestepensjon (OTP) til sine ansatte gjennom avtale med Statens Pensjonskasse. Det foreligger ikke andre avtaler om spesielle pensjonsrettigheter, sluttvederlagsordninger eller andre godtgjørelser.

Revisor	2014	2013
Kostnadsført honorar revisjon	173 250	143 500
Kostnadsført annet honorar	32 375	34 125
Sum	205 625	177 625

Beløpet inkluderer merverdiavgift.

Note 11 – Bundne midler, garantier, forpliktelser

Bundne midler og garantier:	2014	2013
Skattetrekkkonto	611 412	611 158
Tollgaranti	900 873	895 470
Lotterigaranti	1 216 611	
Ubenyttet tilskudd fra FD	53 874	212 506
Sum	2 782 770	1 719 134

Ubenyttet tilskudd fra FD gjelder innsparing på gjennomføring av prosjekter. Midlene er overført til bruk i 2015 og er øremerket prosjekt.

Forpliktelser:

Framtidige utbetalinger av banebidrag etter Skytterboka kapittel 13. Det er pr 31.12.2014 gitt tilsagn for til sammen kr 1.508.000 i ordinært banebidrag samt bidrag til kjøp av banegrunn der Norges Skytterstyre har brukt retten gitt i kapittel 13.370 til å bestemme når forpliktelsene skal gjøres opp. Tilsagnene er gitt under forutsetning av fortsatt offentlig tilskudd.

Note 12 – DFS Trygdefondet

	2014	2013
Skytterlagenes andel til dekning av forsikringspremie	53 356	52 767
Årspremie ansvarsforsikring	71 316	69 693
<u>Belastet DFS Trygdefondet</u>	<u>17 960</u>	<u>16 926</u>

Note 13 – Aksjer

DFS har kjøpt 7500 aksjer i selskapet FriiVii AS, Bueråsen 36, 3234 Sandefjord til en verdi av kr 80,- pr aksje. Dette utgjør 20 prosent av selskapets totale aksjekapital. Aksjene er verdsatt til kostpris.

Til skyttertinget

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet for 2014

Vi har revidert årsregnskapet for Det Frivillige Skyttervesen, som viser et overskudd på kr. 252 775. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Det Frivillige Skyttervesen per 31. desember 2014 og av organisasjonens resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Stabekk, 27. april 2015

Nitschke AS

Rune Bergseng
statsautorisert revisor